

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
za eno leto naprej 010 —
za pol leta " " 45 —
za četrt leta " " 22-50
za en mesec " " 7-50

za inozemstvo:
obolajno 010. 150 —
mesečno " 12-50

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji 010. 10 —
v inozemstvu " 20 —

Posredna štev. 50 par.

Cena inseratom:
Krajšolpna petlinna vrsta mal
oglasni po K 4 — in K 5 —,
veliki oglasni nad 45 mm vi-
šine po K 8 —, posilna itd.
po K 12 —.

Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvešni
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik KSL.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirano pismo se ne
sprejemajo. Uredn. telefon št. 50, pravna št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase.
Zagreb 39.011, Sarajev 7583, praške in dunaj 24.797

Slovenci — posredovalci?

Naš velečislani prijatelj dr. Boža S. Nikolajević je v članku, ki smo ga objavili 17. t. m., prisodil Slovence dolžnost, da prevzamemo med brati Srbi in brati Hrvati vlogo pomirjevalca. Slovencem pri- soja to samoposebi častno nalogo že iz raz- loga, ker da smo v srbsko-hrvatskem spo- ru nezainteresirani, ker smo po veri, po zgodovinskih tradicijah in neposrednem sosedstvu blizu Hrvatov, toda vsled svoje politične dalekovidnosti in vsled svoje iz- pričane naklonjenosti do skupne države tudi Srbom istotako blizu in dragi. G. dr. Boža S. Nikolajević s svojim dobrohotečim načrtom med Srbijanci ni osamljen. Teza vseh teh idealnomislečnih javnih delavcev v Srbiji pa po našem globokem prepriča- nju temelji na pogrešnih premisah.

Če bi bilo res, da smo Slovenci v srbsko-hrvatskem sporu nezainteresirani in zlasti če ne bi bilo zijačočega spora med slovenskimi samoobrambnimi zahtevami in velesrbsko politiko vladajočih strank, bi bili Slovenci morda dobri posredovalci. Toda Slovenci stojimo sredi tega bojnega vrtinca in smo na uspešni borbi proti velesrbskemu programu po našem mnenju še bolj zainteresirani kakor bratje Hrvati. Morda to na prvi pogled ni takoj razvid- no, ker se Slovenska ljudska stranka v tesni zvezi s Hrvatsko pučko in bunjevsko- šokaško stranko poslužuje navidezno pomirljivejših taktike, ki zunanemu svetu ne dopušča videza protidržavne borbe, ki pa je zato intenzivnejša, ker je pozitivna in ne žrtvuje ne velikega dela Hrvatov ne Slovencev, se torej izogiba taktike kocka- nja z usodo Hrvatov in Slovencev ali celo države; po drugi strani pa ne podira za seboj vseh mostov za sporazum v smislu popolne politične, gospodarske, plemen- ske, kulturne in ne na zadnjem mestu verske enakopravnosti.

Morda je res, da vodimo to neizpros- no borbo Slovenci in Hrvatje iz pučke stranke na lojalnejši način, kar jasno in točno ter nedvoumno povemo, kaj hočemo in kako si predstavljamo ure- ditev države, da bo ravnopravnost, ki jo zahteva resnično bratstvo, zajamčena. Ko bi bila politika Hrvatskega bloka po svojem pozitivnem programu jasna, kakor je jasna po svojem negativnem pro- gramu, in bi se strinjala s temeljnimi načeli Hrvatske in Slovenske ljudske stranke, kdo ve, ali ne bi tvorili obe sku- pini eno in isto fronto. Tako pa moremo danes verjeti, da hoče Hrvatski blok hr- vatskemu narodu in morda tudi Sloven- cem dobro, nismo pa tudi prepričani, ali vodijo vsaj za javnost megleni cilji Hrvat- skega bloka in pot, ki jo utira blok, Hrvatje in Slovence tudi resnično k vzvi- šenim nacionalnim idealom ravnopravnega bratstva in nacionalnega osiguranja na- pram zunanjim sovražnikom Jugoslovanov.

Načelnik Jugoslovanskega kluba je že v danem momentu povodom parlamentar- ne debate o vidovdanski ustavi jasno in z izrazitim povdorkom svaril vladno veči- no pred usodnim korakom in njeno držav- niško kratkovidnostjo, toda vladna večina je ponudeno roko, ki je gradila most v kra- ljestvo sreče in blagra vseh treh plemen, odbila in se obdala s togo vladujočih abso- lutistov. Sadovi te vladne politike dozore- vajo in so grenki.

Za nas je jasno, da sporazum ni odvi- sen od Hrvatov in Slovencev, ampak od politikov vladnih strank, ki vedoma ali ne- vedoma, hoté ali ne hoté vodijo politiko srbskega imperializma in eksploatacije. Kamorkoli se ozremo, bodisi na gospodar- sko bodisi na kulturno ali na cerkveno po- lje ali na plemensko vprašanje, povsod vi- dimo dejansko stremiljenje po srbijskanskem plemenskem imperializmu, ki ne postavlja morda bratskega srbskega plemena kot primum inter pares, prvega izmed enako- vrednih, ampak kot zmagovalca nad pre- maganim. In v tem oziru se v bistvu in posledicah prav nič ne razločujejo od iz- razitih klicarjev velesrbskega programa tisti, ki skrivajo ta svoj velesrbski pro- gram pod jugoslovanskim imenom. Tu si navidezna antipoda Svetozar Pribičević in sicer neznatni Čokorilo prav mirno lahko podasta roke.

Izrečno smo podčrtali besedo »politi- ki« vladnih strank, ker jih ne maramo, ne moremo in ne smemo zamenjati s srbskim narodom, ki ima ravnotako svoje velike vrline in pege kakor Hrvati in Slovenci; to tem manj, ker ne vodijo politike velesrbs- ke hegemonije morda samo srbski poli- tiki ali vsi srbski politiki, ampak ravnota- ko peščica slovenskih in hrvatskih politi- kov, ki se je postavila s svojo ne bratsko, marveč klečeplazno, suženjsko in svobod- nega človeka nedostojno politično pozo za priprago ideji velesrbske hegemonije, po-

največ iz koristolovskih razlogov. To je dejansko duh avstrijakantov, dedščina, ki so jo prinesli nezvestno izpod Avstro-Ogr- ske. Se več! Ravno ti elementi so z intri- gami, lažmi in podpihovanjem naravnost podžigali politično javnost v Srbiji, ki se je v začetku ujedinjenja vedla korektno in bratsko, da je inauguirala politiko ple- menske hegemonije.

Steli smo si v dolžnost, da to sine ira et studio povemo jasno in določno v raz- čiščenje položaja.

Resno stanje sv. Očeta.

Rim, 20. jan. (Stefani) O stanju pape- ža se priobčuje danes nastopno bolniško poročilo: Njegova svetost je pred štirimi dnevi obolela na influenci, podobnem bronhijalnemu kataru. Sinoči so ugotovili, da se je vnetje razširilo na levo pljučno krilo. Papež je prebil noč nemirno in brez spanja. Temperatura znaša 38 stopinj, puls 102, dihanje 58. Podpisi: Batistini, Cheru- bini, Pignami, Marchiafava.

Rim, 20. jan. (Stefani) Ker se je pa- peževa bolezen poslabšala, je bil zjutraj ob petih poklican k bolniku prof. Pigna- mi. Ko ga je preiskal, je zapustil Vatikan in se vrnil okoli sedmih s prof. Marchia- favo. Medtem je prišel k bolniku tudi dr. Batistini. Zdravniki so imeli konzilij, na- kar so setavili bolniško poročilo. Ob sed- mih in tri četrti je prejel papež sv. obhajil- iz rok mons. Zampinija. Okrog bolniške postelje so bili zbrani člani papeževe rod- bine.

Rim, 20. jan. (Stefani) Po današnjem opoldanskem poročilu je stanje sv. Očeta zelo resno, toda ne brezupno. Več kardi- nalov, ki so stopili iz sobe, je izjavilo, da je sv. Oče še vedno pri polni zavesti, ven- dar je njegovo splošno stanje zelo resno. Kardinal Sili je dejal, da more rešiti pa- peža le čudež. Popoldne ob pol 15. uri je

bilo stanje neizpremenjeno. Na trgu sv. Petra se je zbrala velika množica ljudi. Papežev majordomus mons. Sampor je od- redil, da se po vseh cerkvah in zavodih moli za papeža. V Vatikanu vlada velika potrlost.

Rim, 20. januarja. (Izv.) Danes okrog 11. ure se je stanje sv. Očeta tako poslab- šalo, da so morali zdravniki poskusiti s kisikovimi inhalacijami. Popoldne pa je sv. Oče v navzočnosti 18 kardinalov spre- jel sv. popotnico. Sicer pa je sv. Oče še vedno pri polni zavesti.

Rim, 20. jan. Zdravnik dr. Battistini je posetil popoldne papeža in potrdil, da je sv. oče hudo obolel. Dejal je, da ga more rešiti le čudež. Mrzlota ni preveč močna. Temperatura okoli 38.8. Žila ne bije pre- hudo in odgovorja mrzlici, pač pa vzne- mirja dihanje — 54 na minuto. Papež je v nevarnosti, da se zaduši. Pljučnica je na desni strani lokalizirana, toda obe pljučni krili ne moreta delovati, ker se je katar tako razširil, da preprečuje prehod zraka. Bolniku so dali na prsih injekcije kafrovega olja. Papež je pri polni zavesti in se kljub prepovedi zdravnikov razgovarja s svojo okolico. Sv. oče si je svojega položaja po- polnoma svest.

Interpelacijska seja parla- menta.

Belgrad, 20. jan. Današnja seja na- rodne skupščine je bila posvečena inter- pelacijam. Po odobrenju zapisnika zadnje seje je posl. Korkut protestiral, da ne dela odbor za poslovniki ter je zahteval v smislu čl. 17. poslovnika, naj predsednik ukrene potrebne korake, da prične odbor zopet poslovati. Predsednik dr. Ribar je izjavil, da bo ukrenil potrebno, da prične odbor čimprej s svojim delom. Predsednik od- bora za poslovniki Čeda Kostić je pojasnil, da je odbor delal, vendar pa člani niso prihajali k sejam. Razen tega se v mno- gih vprašanjih še ni dosegel sporazum med klubi, radi česar je moral odbor od- goditi svoje delo. Tej odgoditvi je bila istotako tudi vzrok zahteva predsednika skupščine, naj prične z delom odbor za upravno razdelitev države. Zatem se je prešlo na dnevni red. Interpelacija posl. Deržića se je odložila, ker poslanec Der- žić ni bil navzoč.

V razpravo je prišla interpelacija po- slanca dr. Milana Koruna (soc. dem.) na ministra za šume in rude radi razmer v trboveljskem rudniku. Minister za šume in rude Žika Rafajlovič je pojasnil razvoj razmer v Trbovljah od početka do zadnje- ga časa ter je izjavil, da se je velika in znana delavska stavka v Trbovljah kon- cem leta 1920. končala s pogodbo med delodajalci in delavci, po kateri so se de- lavcem zvišale mezde v iznosu 100 milijono- nov kron. Akoravno je spomlad nastopilo zboljšanje glede življenjskih potrebščin, ni rudarsko glavarstvo hotelo znižati mezde, kar pomenja, da je dobro razpoloženo na- pram delavstvu. V novembru so delavci zahtevali 57 milijonov kron. Rudarsko glavarstvo ni hotelo prevzeti tega na sebe ter se je obrnilo na pristojno oblast, to je na ministrstvo. Pred nekoliko dnevi je bila določena komisija, ki jo tvorijo dele- gati ministrstva in delavstva in ki je od- šla na lice mesta, da prouči to vprašanje. Upa, da bo komisija postopala kakor so prejšnje in da bo delala za dobro delav- stva. Prosi interpelanta in skupščino, naj se zadovoljita s tem odgovorom. Zatem sta

govorila interpelant dr. Korun in poslanec Golouh (soc. dem.). Posl. dr. Korun je ta- kora v početku izjavil, da je z gotovim de- lom ministrovega odgovora zadovoljen. Ljubo mu je, da je minister že določil ko- misijo, glede katere upa, da bo delala v prilog delavstva. Oba govornika sta go- vorila o razmerah rudniškega delavstva, zla- sti v Trbovljah.

Povodom te interpelacije je govoril tudi posl. dr. Andrej Gosar (Jugoslovanski klub), ki se je izjavil za socializacijo tega narodnega imetja. Minister za šume in rude je odgovarjal na opazke predgovornikov ter naglašal, da smatra za svojo dolžnost, da dela ravnotako za delavce, kakor za industrio samo. Dr. Korun je predlagal, naj se preide na dnevni red s tem, da se vzame na znanje izjava ministra za šume in rude, da bo vlada skrbela za točno iz- vršitev 8. točke mezdne pogodbe, da se sorazmerno s cenami življenjskih potreb- ščin povišajo tudi draginjske doklade. Pri glasovanju je bil ta dnevni red sprejet. — Seja se je zaključila ob 19. uri 30 minut. Prihodnja seja bo jutri ob 10. popoldne z dnevnim redom: Nadaljevanje razprave o vladni deklaraciji.

Belgrad, 20. jan. Na današnji seji de- mokratskega kluba se je razpravljalo o in- terpelacijah, ki so bile danes popoldne na dnevnem redu narodne skupščine, zlasti pa o interpelaciji poslanca Ivana Deržića (nar. soc.) na prometnega ministra, v ka- teri zahteva izvolitev parlamentarne ko- misije za preiskavo vzrokov slabega stan- ja naših železnic. Demokratski klub je določil za svojega govornika pri razpravi o tej interpelaciji posl. Pečiča, ki bi imel predložiti motiviran predlog za prehod na dnevni red, v katerem se zahteva od vla- de oziroma ministra za promet, da vstavi v zapisnik vse one odredbe, ki so potreb- ne za zboljšanje prometa in položaja pro- metnih uslužbencev. Razpravljalo se je tu- di o ostalih interpelacijah, kakor tudi o dobrovoljskem vprašanju.

**Jutri na
shod za nravni prerod!**

Poslanec Anton Sušnik:

Dvojna mera.

Tudi pravoslavni božični prazniki so minuli in parlament je zopet začel s svojim delom. Sedaj lahko povemo, kar nam je pri srcu, ne da bi motili praznično razpo- loženje naših pravoslavnih bratov.

Naj navedem najprej samo fakta. Ko se je približal katoliški božič, je skupščina odgodila svoje seje za osem dni. Zakonodajni odbor pa je nastavlil svoje de- lo, delal vse božične praznike in sprejel ce- lo ravno za božič, ko je bila večina preča- skih poslancev doma, važne zakone finanč- nega značaja, kakor zakon o upravi fon- dov, zakon o davku na vojne dobičke in zakon o zemljiškem davku.

Za pravoslavni božič so se odgodile zbornične seje za dobrih 14 dni. Ministri in poslanci so se odpeljali, vse delo je poč- valo, — noben odbor ni delal, niti finančni odbor. Za teden po božiču je bila sicer sklicana seja finančnega odbora, pa niti ena sekcija ni mogla delati, ker ni bila sklepčna vsled odsotnosti srbskih po- slancev.

Odkod ta dvojna mera, to dvojno po- stopanje? Ali je bilo delo zakonodajnega odbora za katoliški božič res tako neob- hodno potrebno? Vlada je bila takrat v krizi. Zato je v četrtek pred kat. božičem predsednik zakonodajnega odbora po zelo burni debati zaključil sejo z besedami, da bo prih. sejo sklical, ko se sestavi nova vlada. Kljub temu pa so bili drugi dan po- zvani na sejo predstavniki klubov, da se pogovore radi dela v zak. odboru. Po usta- vi je bil namreč 28. december zadnji dan, ko je mogel zak. odbor od posameznih mi- nistrstev predložene naredbe sprejeti, iz- premeniti ali odloniti. Nekateri zastopniki so bili mišljenja, da bi se dal čl. 130. ustave tolmačiti tudi tako, da bi se moglo delo v zak. odboru raztegniti tudi preko 28. dec. Toda zmagalo je naziranje, da je 28. de- cember neizpodbitno zadnji dan in da je za- to treba delati in delati. Opozorjeni od za- stopnikov Jug. kluba, da so sedaj katoliški božični prazniki, so zastopniki vladnih strank dali odgovor, da gre za velike dr- žavne koristi, da se ne morejo ozirati na katoliški božič.

Kaki pa so bili ti veliki državni inte- resi? Pred zakonodajnim odborom je bilo nerešenih še cela vrsta več ali manj važ- nih naredb ministrskega sveta, ki naj bi s sklepom zakonodajnega odbora postale zakon. Kaj pa če bi te naredbe v odbor ne prišle na vrsto, kakor tudi v resnici mno- ge niso mogle priti? Na to odgovarja člen 130. ustave, ki pravi, da one ministr. od- redbe, o katerih odbor ne donese nobenega zaključka, ostanejo še nadalje v veljavi, v celoti, dokler se ne izmenjajo zakonodaj- nim potom. Take naredbe torej obdržijo značaj zakona in imajo zakonsko veljavo, dokler se ne spremene, kakor se more tudi vsak drugi zakon spremeniti ali zamenjati z novim zakonom, predpisanim postavnim potom. Če to drži, kje pa so potem bile one velike državne koristi, radi katerih se je moralo delati za katoliške božične praz- niki?

Pa še drug moment pride v poštev. Za- konodajni odbor je moral tekom 5 mesecev pregledati okrog 700 naredb, ki jih je vla- da po čl. 130. ustave morala predložiti od- boru tekom enega meseca po sprejetju usta- ve. Odbor se je takoj sestel, ko je bila ustava sprejeta, in se je podelil v sekcije, ki so začele z delom. Kako pa so sekcije hitele z delom, se vidi iz tega, da se ple- num zakonodajnega odbora ni sešel, mis- lim, da notri do oktobra, ker menda ni bilo pripravljenega zadosti materiala. Pred- sedstvo zakonodajnega odbora ni vodilo dosti računa o tem, da je treba takoj v po- četku hiteti z delom, ker bo sicer težko da, skoro nemogoče, v tako kratkem ro- ku rešiti toliko predloženih naredb. Gos- podje bi bili lahko tudi takoj v začetku pogledali v koledar in videli, da katoliški božič pade na 25. december, torej par dni pred zadnjim terminom, določenim za de- lo v zakonodajnem odboru. Če bi bilo predsedstvo precej v početku vse to vpo- števalo in delo pametno in smoteno raz- delilo in če bi odbor ne bil večkrat po ne- potrebnem praznoval, ne bi bilo treba pro-

ti koncu tako strašno hiteti in delati celo za katoliški božič.

Zato izgovor, da je šlo pri tem za velike državne interese, ne drži. Kaj pa, ali ne gre za državne koristi, ko parlament ne pride do nobenega poštenega dela? Ali se državni interesi zmanjšajo, ko se približajo pravoslavni prazniki? Kdor ve, kako ministrstvo vere in ministrstvo prosvete postopa proti katoliški cerkvi in katoliški veri, kako se povsodi vodi propaganda so se za katoliški božič z delom v zakonodajnem odboru globoko žalili vsi katoliki cele države v svojem verskem prepričanju in da se je kršila ravnopravnost, zagotovljena v čl. 12. vidovdanske ustave. In vse to brez potrebe.

Naši pravoslavni bratje so zelo rahločutni, kadar gre za njihovo pravoslavno cerkev. Ali si ne morejo misliti, da smo občutljivi tudi mi katoliki, ko gre za našo vero in naše verske običaje? Po nepotrebnem večati nezadovoljstvo in medsebojno nerazpoloženje, ki je že itak veliko dovolj, mislim, da ni niti politično modro, niti v interesu konsolidacije naše države. Malo več uvidenosti in tolerancije pri naših srbskih bratih, samo malo dobre volje — pa bi bilo lahko marsikaj drugače v naši novi državi.

NEKLEPČNE SEJE.

Belgrad, 20. jan. Za danes dopoldne je bila napovedana seja odbora za poslovniki, ki pa je bila odgojena, ker se je niso udeležili nekateri člani. Istotako bi se morala vršiti seja odbora za upravno razdelitev države, vendar je bila tudi ta odgojena, ker niso prišli nanjo radikalni poslanci.

Belgrad, 20. jan. Kakor se doznava, bo muslimanski poslanec Sahib Korkut stavil na predsednika narodne skupščine vprašanje, kaj misli ukreniti, da se konča pasivna resistenca nekaterih članov odbora za poslovniki in stavka predsednika tega odbora poslanca Kostića, ki v zadnjem času noče sklicevati sej odbora za poslovniki. Nadalje bo stavil vprašanje na predsednika narodne skupščine, ali pa hoče izvršiti elaborat tega odbora staviti na dnevni red plenarne seje. Istotako bo stavil vprašanje, koliko je resnice na vesti, da se bo te dni odgodila narodna skupščina.

KONFERENCA NAŠIH IN ČESKIH TRGOVCEV.

Belgrad, 20. jan. Koncem tekočega meseca se bo vršila v Pragi konferenca naših in praških trgovskih predstavnikov, na kateri se bo razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo praškega veleposlanstva in za katera se naši trgovski krogi interesirajo. Za to konferenco je od jugoslovenske strani določenih šest delegatov.

MEDNARODNO SODIŠČE ZVEZE NARODOV.

Belgrad, 20. jan. Kakor se doznava, bo koncem tedna odpotoval v Prago predsednik kasacijskega sodišča v Belgradu Mihajlo Jovanović, da se udeleži seje mednarod-

nega sodišča zveze narodov. Včeraj je Jovanović posetil ministrskega predsednika.

IZ SEJE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 20. jan. Danes dopoldne je imel sejo Jugoslovanski klub, na kateri se je razdelilo med posamezne poslance gradivo glede proračuna, ki ga imajo proučiti po posameznih resortih. Poslanci imajo predložiti svoja poročila plenarni seji kluba ter bo klub na podlagi teh poročil zavzel svoje stališče napram državnemu proračunu.

NINČICEV OBISK NA DUNAJU.

Dunaj, 20. januarja. (Izv.) Listi komentirajo vesti o prihodu jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve dr. Ninčiča na Dunaj in pišejo, da bo to potovanje pomagalo utrditi zveze med srednjeevropskimi državami. Avstrija in Jugoslavija bosta sklenili slično pogodbo, kot Češkoslovaška in Avstrija v Lani.

Dnevni red genovske konference.

Pariz, 19. jan. »Eclair« objavlja avtentično besedilo dnevnega reda genovske konference, kakor ga je sklenil vrhovni svet v Cannesu dne 1. januarja. Dnevni red obsega tele točke: 1. Posvetovanje o možnosti praktične izvedbe načel, ki jih vsebuje sklep vrhovnega sveta v Cannesu od 6. januarja 1922. 2. Mir v Evropi naj se postavi na trajno podlago. 3. Ustvaritev potrebnih pogojev za vzpostavitev zupanja, ne da bi bile s tem dotaknjene mirovne pogodbe. 4. Finančna vprašanja, denarstvo, obtekanje bankovcev, državne finance v svojih odnošajih do obnove ter organiziranje javnih in zasebnih kreditov. 5. Gospodarska in trgovinska vprašanja, olajšave in jamstva za izvoz in uvoz, postavna in pravna jamstva za trgovinske operacije, varstvo industrijske, literarne in umetniške svojine, konzularna pravila, pripustitev inozemcev in njihovih trgovinskih podjetij, kolikor se tičejo gospodarskih operacij in tehnična pomoč za industrijsko obnovo. 6. Prometna sredstva.

Bolgarsko posojilo.

London, 20. jan. Dopisnik lista »Times« poroča, da je Bolgarska razpisala 6 odstotno notranje posojilo. To posojilo bo razdeljeno na 10 milijonov delnic po sto levov. Rok za podpisovanje poteče koncem januarja. Vlada upa, da bo posojilo podpisano v polnem obsegu, vendar pa sodijo finančni krogi, da je to nemogoče.

Carigradski patriarh o svoji nalogi.

London, 20. jan. Dopisnik lista »Daily Chronicle« je imel razgovor s carigradskim patriarhom Metaxakisem, ki je izjavil, da je njegova naloga varovati grške in armenske kristjane v Mali Aziji pred turškimi pokolji. Patriarh je sprejel od Venizela pismo, v katerem mu svetuje, naj apelira na javno mnenje Anglije in Amerike, da bi ti dve državi odposlali v Malo Azijo komisijo za zaščito kristjanov. Patriarh je rekel, da so mu mnogi ameriški senatorji obljubili, da bodo zainteresirali Ameriko za vzhodno vprašanje po zavržitvi konfe-

rence v Washingtonu. Grška je sedaj nasprotna njegovi izvolitvi za patriarha vsled vpliva kralja Konstantina. Sultan pddpira v tem vprašanju kralja Konstantina in se sklicuje na veto, do katerega je imel pred vojno pravico v vprašanju izvolitve patriarha. Na vprašanje, kak pomen ima njegova izvolitev za patriarha z ozirom na politiko kralja Konstantina in njegovo vmešavanje v cerkvene zadeve, je patriarh Metaxakis odgovoril, da predstavlja njegova izvolitev zmago venizelistične politike nad politiko rojalistov v Atenah.

Burna sela mažarskega parlamenta.

Budimpešta, 20. jan. Zbornica je danes nadaljevala debato o indeminetiti. — Posl. Szillagy (opozicionalec) poudarja potrebo omejitve trajanja funkcije državnega upravnika. Želi, da se politika popolnoma iztrebi iz vojske. Govornik izjavlja, da ni nepatriotično, ako se ne spoštujeta trianonska mirovna pogodba in zakon o detronizaciji kralja, ker sta bila oba zakona sklenjena pod pritiskom. (Protesti in ropot pri stranki malih poljedelcev, ploskanje pri legitimistih.) Predsednik Gaal izjavlja, da se ne more dopustiti upiranje proti pravomočnim zakonom. (Trajen ropot v vsej zbornici.) Predsednik nato prekine sejo. Posl. Szillagy izjavlja, da bodo on in njegovi tovariši skušali doseči revizijo trianonske mirovne pogodbe in zakona o detronizaciji kralja ustavnim potom. — V popoldanski seji nadaljuje posl. Szillagy svoj govor. Ko pripominja, da državni upravnik ne spoštuje volje večine narodne skupščine, nastane zopet velik nemir in ropot v zbornici. Podpredsednik Nettlik pozivlja govornika, naj se vzdrži, je vsake kritike državnega poglavarja. Ko se posl. Szillagy ne ukloni temu pozivu, mu predsednik odvzame besedo. Nato nastane v zbornici tak ropot, da se mora seja večkrat prekiniti. Posl. Szillagy skuša nadaljevati svoj govor, nakar se vedno zopet začne ropot po dvorani. Predsednik stavi nato predlog, naj se posl. Szillagy izroči imunitetnemu odseku. Ta predlog sprejme tudi večina zbornice. — Tekom prerekanja pride posl. Benitzky preveč v bližino posl. Gaala, ki ga sune od sebe. Poslanci stranke malih poljedelcev razdvojijo oba poslance, nakar potegne Benitzky revolver, ne da bi ga naperil na koga. — Končno se vendar posreči pomiriti razburjene duhove in nadaljevati sejo. Takoj se začne tajna seja.

NOV VOLIVNI ZAKON NA MAŽARSKEM.

Budimpešta, 20. januarja. (Izv.) Po naročilu ministrskega predsednika Bethlena je notranji minister izdelal načrt volivnega zakona, o katerem bo že v ponedeljek razpravljala parlament. Načrt določa, da ima volivno pravico vsakdo, ki je že deset let mažarski državljan in prebiva dve leti v istem kraju, je star 24 let in je dokončal vsaj 4 razrede ljudske šole. Po načrtu imajo tudi ženske volivno pravico in sicer one, ki so stare 30 let, so absolvirale 8 razredov ljudske šole, ali so matere treh otrok in pa one, katerih sorodniki imajo vseučiliško izobrazbo. Pasivno volivno pravico imajo moški in ženske, ki so stari nad 30 let in imajo gotovo

moralno kvalifikacijo poleg že omenjenih drugih pogojev. Vlada zelo forsira volivni zakon, da bi bil sprejet še pred razpustom parlamenta. V političnih krogih so mnenja, da bo zbornica razpuščena sredi februarja.

ODLOČNO POINCAREJEVO STALIŠČE NAPRAM NEMČIJL.

Pariz, 19. jan. Zbornica. V odgovoru na interpelacije več poslancev je izjavil Poincaré: Nesporazumljenja med Francijo in Anglijo se nanašajo edino le na način izvajanja. On daje proučevanju vprašanja diplomatskim potom prednost pred razpravljanjem v vrhovnem svetu. Po vojni vidi vsakdo le svojo stisko. Francija pa ima predvsem pravico reči, da je trpela največ. Ministrski predsednik je nato opozoril, da je oficialna brošura ugotovila sokrivo nemškega generalnega štaba pri sistematičnem rušenju francoskih kulturnih in industrijskih naprav. Nato se je ministrski predsednik bavil z odgovornostjo za izbruh vojne. Dejal je, da bo zgodovina napravila odgovorno Nemčijo, sokriva pa je tudi Avstro-Ogrska. Nemčija je svoje zločine še povečala s hudodelstvom, ki ga je izvršila na ženskah, starih in potnikih na trgovskih ladjah. Medzavezniška pravosodna komisija je sklenila, da se ji v zmislu versailleske mirovne pogodbe izroče osebe, ki so krive tega hudodelstva. Nemčija bo poskušala izkoristiti konferenco v Genovi, da spravi versaillesko mirovno pogodbo zopet v razpravljanje. Zoper Nemčijo, je dejal ministrski predsednik, bomo ukrenili vse, kar zahteva previdnost. Glede v Cannesu sklenjenih garancij proti Rusiji, zlasti glede priznanja dolgov, je treba sprejeti te garancije brez vsake dvoumnosti. Francosko-angleški dogovor bo venčal medsebojna prizadevanja v zmislu Wilsonovih besed, da so meje Francije in Belgije one, ki pomenjajo svobodo. Dalje je omenjal ministrski predsednik, da so socialistični govorniki poročali, da so nemški delavci pozvali na pomoč svoje francoske prijatelje. Opomnil pa je nato, da so pri nekaterih od njih, ki so pozdravili Francoze, našli havbice. Ministrski predsednik je dejal, da se pač opazja, kako se Nemčija demokratizira in da postane miroljubna, toda medtem mora, kakor je to govoril Briand v Washingtonu, ugotoviti, da se Nemčija ni razorožila niti moralno niti dejansko. Ministrski predsednik je zaključil, da mora Francija v zavesti svoje lastne cene in govore vsem svojim prijateljem v zmislu popolne enakopravnosti, nadaljevati pogajanja z zavezniki.

IZKLJUČITEV ČLANOV IZ UKRAJINSKE KOMUNISTIČNE STRANKE.

Lvov, 20. januarja. (Izv.) Četrti kongres ukrajinskih sovjetov je sklenil, da se izključi iz stranke 22 odstotkov pristašev, ki niso pokazali dovolj umevanja za stranko. Na ta način se je skrhilo število pristašev komunistične stranke Ukrajine na 48.000.

PRED DEMISIJO DUNAJSKE VLADE.

Dunaj, 20. januarja. (Izv.) Po sprejetju pogodbe, ki je bila sklenjena v Lani, o kateri bo parlament glasoval v četrtek, senat pa v petek, bo podal sedanji kabinet dr. Schobra svojo demisijo. Kot namestnik se imenuje dr. Mayer.

Prezlahtn gerspud pukrajinsk namestnik! Mende se jm na u fržmagal, če jh jest, uboga para, neki prau punižn prašam. Vidja, pred nhn tron se na upam, pred nhna palača na Blajvajsuva cesta sm pa hodu douh časa čakati, de b jh prestregu, pa use zastojn. Nhn ateuamubil je večkrat švignu vn iz vože in udrčnu mem mene naprej pu cest, nh pa ni blu. Nazadne sm vs upane gor djau in se zdeji na ta viža ubračam du nh, prezlahtn gerspud s puhleunem uprašajnam.

Zadnč, kokr se spuminaja, sa puvabil držaune uradnike b seb, pa ne iz tega namena, de b jm naznanl, de maja plače puvišane, kokr sa se uradniki troštal, kaj še, ampak zatu, de sa jm lohka naredl ena prav žmahтна pridga. Za ucvirke sa pa u te pridg tud neki ud eneh garjuveh ovc naprej prnesl. Vidja, in za tem grmam tečl tist kozu, ke sa ga zadnč falil. Uni sa čist puzabil puvedat, kašne ovce maja u mis-

leh; al take, ke jh uni prou ubrajtja na razne pečene, ke maja šter noge in se jm vouna pu vrh kože strize; a sa mislel take ovce, ke bodja pu dveh nugah in se jm strize vouna sam pu varžeteh? Vidja, žlahtn gerspud, tu sa puzabil puvedat in vnder je pr garjah tu ta nar bl važen.

Kokr jm u znan, sa garje ena nagraužna bulezen in velika nesreča b bla za lblana, ja, za cela Jugoslavija, če b ja mel, če b se ta nagraužna bulezen razpasla naukul. Vidja, in tu je mene zaskrbel, de nism mogu nuč in dan učesa zatist in de sm zmeri naprej in naprej štederu, kuku b se lblančani ubvarval te garjuve nesreče. Sevede, jest uboga para, na morm sam nč nardit. Uni pa, prezlahtn gerspud; uni, ke maja naša usoda u ta malmo mazince, uni pa lahka tle kej ukreneja in nas preteče navarnost ubvarvaja. Ke b jm šou pa jest lohka pr te reč mal na roka, zatu b rad vedu, a sa mel uni u misleh garjuve ovce na dveh nogah, al tiste na štereh. U ta prvem slučaje b jm šou jest lohka na roka in z združenem mučmi b se nam na blu puseben težku ubrant navarnast.

Kene, prezlahtn gerspud; nm ket mnogoletnu župane deželnga stolnga mesta lblane gvišn ni use glih, al razsajaja pu lblan garje al ne, zatu mislem, če jm punudem jest tlela soja pumuč, de se jm na u fržmagal al pa, da b se zavle tega gor držal. Scer dobr vem, de sa uni sami dost brihtn, de b pugruntal ta prava; al ke maja tulk drugeh skrb in dela na glau, de se pr ta nar bulš vol na utegeja iz garjam glava ubijat, jm utegne moj svet vnder le prou pridet.

De sa uni, prezlahtn gerspud že bral tista zgaduvinu lblane, ke ja je spisu rank prefesar Vrhouc — Buh mu dej nebesa! —

tu dobr vem. No, in če sa ja bral, se uja tud vedl spuminat, kuku sa star lblančani pregajnal kužna bulezen, kedr je pu meste razsajala.

Dondons nardi naša slauna pulcija hitr konc razsajaja: razsajaja utakne čez nuč u pržon, zjutri mu pa še za ene stu dinarju vounu u varžet pustrizeja, pa je Bosna spet mirna. Tiste čase, ke rank Vrhouc ud nh piše, je blu pa drgač iz razsajajnam. Prveč še nisa mel tekat tku pudjetne pulcije — če pravem »pudjetne«, na sme kdu mislt, de iz tem cikam na tist meljonček, ke ga je gerspud Krševani nabrau od razsajaju, ga dau pol vlad na razpulačajne in sa s ga nazadne ta viši gerspudi med saba raztalal — Buh na praden! Ta meljonček gre prouzaprou sam tistim pulcajem mar, ke sa gerspude Krševanit pjančke skp vlačil, de jm je lohka vouna strigu, men pa nč. Kokr sm reku: tekat še nisma mel tku pudjetne pulcije kokr dons in pa, če kašna kužna bulezen razsajaja, ja ni tku lohka ukrotit kokr pjančka; ke kužn bulezn ta nar bl brihtn pulcaj na more bliz, ja še sam gerspud nadzornik Habe b ja na mogu ugnat. Vidja, prezlahtn gerspud; zatu sa s ta star lblančani tkula mogli pumagat: iz hiša u ker je kužna bulezen vn zbruhlna, sa naredl kurcnproces: zaplankal sa ja in kužna bulezen ni mogla ne vn ne notr; al iz drugem besedam rečen: kužna bulezen sa ajnkostlal in lblančani sa mel pred no gmah.

Uni, prezlahtn gerspud, b lohka naredl glih tku kurcnproces in pustl zaplankat tista hiša na Miklušiču cest, ke »Jutr« notr ungauja, zavle gvišnost vole pa tud hiša u Knaflu ulc in pa u Flečkajnarsk ulc in vsa navarnost za lblančane b bla udpraulena. Na dežel pa tku ni take navarnast zavle kužneh bulezn, ke tam je tak lft, de

se iblanske garje nč kej rade na primeja. Če b pa zaplankajne teh treh hiš še na zalegl in b se garje še vse glih pukazale, u treba pa še pu meste puiskat ukužene ovce. De s jm pa nau treba preveč glave belt, kuku se spuznaja garjuve ovce ud zdraveh, jm pa naštejem tlela ene par znamen, pu kereh se ta nar loži ta bulezen kunštatora. Recima: če ma eden klečeplaztvo al črevolaztvo za domolubje, tu je že znamne, de se ga garje prijemaja; če ma batine in klufute za dukaz bratuske lubezni; če ma sužnast za udrešejne; če ma udirajne za radudarnast, če ma zatirajne katoličanstva za kulturn del. Tu sa use znamna gari; je pa še več drugeh znamen, ke s jh pa tku na uja mogli zamerkat, zatu jm jh raj na naštevam.

Sevede veja use tu sam, če sa mel uni u mislh garjuve ovce na dveh nogah. Če sa pa mel u mislh zvau, ovce na štereh nugah, pol jm na morm jt jest dost na roka, ke na žvinska bulezen se pa jest premal zastopm. Scer sm tud jest že enkat enmu peteline pika uderu, ke se mu je nardila na jezik, in sem ga tku pucajtu; no, pa zavle tega s še na domešlujem, de sm žvinozdraunik. Zatu b jm jest nasvetvu, če sa cikal na ta štirnugate ovce, de se ubrneja raj kar naraunast na kašna šintarca, al pa, kar jm utegne bt še bl na roka, na gerspuda Ribnkarja. On se je tud soje čase zastopu na žvinske bulezen in upam, de tud du dons še ni čist puzabu, lz ena beseda, žlahtn gerspud, nej se na usaka viža pomujaja, de uma saj pred garjam zašonan, ke nas, uboge sluvenske pare, že druge šibe bože, ke jh demukratu u Belgrade za nas u jeshe namakaja, zadost lajštaja in »batinaja«.

Za avtonomijo Slovenije.

Poslanci SKS so se popolnoma udnili centralizmu in so padli v hrbet zahtevi SLS po avtonomiji nedeljene Slovenije. Zlasti poslanec Drofenik je v tej vlogi velesrbskega politika v novih razmerah prava podoba nekdanjega Stajercijanca Drofeniga, avstrijskega centralista. Na njegova izvajanja v odboru za razdelitev upravnega ozemlja dne 18. t. m. je krepko odgovoril posl. dr. Jos. Hohnjec sledeče: Izvajanja gospoda Drofenika so mi dala povod, da nekaj reagiram na njegove besede. Gospod poslanec Drofenik je rekel, da nam ustava garantira večjo samoupravo, nego je bila v nekdanji monarhiji. Reči moram, da to ni resnica in da izhaja njegova trditev iz nepoznanja stvari. Nekdanja monarhija je bila sicer centralistično organizirana, a dajala je pa tudi koncesije federativni ideji in posamezne pokrajine so imele samoupravo. Imele so vsaj nekaj politične samouprave (Poslanec Simonović: »Autonomiju!«), imele so tudi zlasti na polju šolstva precejšno samoupravo. Kar je bilo pri nas narodnega učiteljstva, za vse se imamo zahvaliti oni meri samouprave, katero smo imeli v šolstvu.

Gospod Sedaj pa v vladnem načrtu ni niti sledu kake samouprave na polju šolstva. (Minister dr. Laza Marković: »U Beču su vladali Nemci, a u Beogradu je slovenska vlada.«) Mi smo se borili za samoupravo v Gradcu, imeli smo pa svoje samoupravno središče v Ljubljani. Krajini, okrajini in deželni šolski sveti so bili vendar torišče, kjer se je uveljavljalo avtonomno pravo našega naroda, kar se tiče šolstva. Toda v sedanjem vladnem načrtu pa ni o kaki samoupravi v šolstvu niti sledu, kakor sem že omenil. (Medklic »A sada imamo narodne činovnike!«) Pri tem vprašanju ne gre za to, ali je uradnik naroden ali ne, ampak gre za to, ali vlada narod po svojih izvoljenih zastopnikih ali pa birokracija. In baš to je naše stališče, da ne smemo dati vsega birokraciji v roke, ampak narodu in njegovim zastopnikom, katere si je narod sam izbral. Zato ni resnica, kar je trdil gospod Drofenik.

Dalje moram naglašati, da se čudim, kako se more gospod Drofenik pri vprašanju o delitvi Slovenije zavarovati proti temu, da ga vodijo slovenski plemenski oziri. Gospodji Slovenci smo majhno plemo, imamo pa to zaslugo, da smo bili barikada jugoslovanstva proti nemštvu. Imeli smo strašne boje proti nemštvu in smo jih tudi izvojevali; izgubili smo sicer mnogo ljudi, precej se jih je ponemčilo, a več nas je ostalo. In mi moramo tudi nadalje ostati močna barikada, moramo imeti nedeljeno Slovenijo. Ako se Slovenija deli, izgubi tudi ta barikada na svoji moči. Potem pa nastane res nevarnost, katero je tudi gospod Drofenik naglašal, da pride v kaki oblasti nemški element do večje veljave. Mi imamo svoje rojake v Austriji in v Italiji. Mi moramo te Slovence pridobiti za našo državo. Atraksijsko silo za pridobitev teh Slovencev bo pa imela samo nedeljena Slovenija. Zato nas objektivno stanje stvari sili k zahtevi, da mora ostati Slovenija nedeljena.

Predsednik Nastas Petrović: Današnjo sednico zaključujem...

Protić o Bonomijeve izjavi.

Bonomi je s prozorno tendenco podal dopisniku agencije Havas izjavo: »Odnosaj med Italijo in Jugoslavijo postajajo od dne do dne boljši. Niso imeli prav oni, ki so pretirano dramatisirali incidente kakor onega v Šibeniku. Bilo je težkih sporov s Hrvati in Slovenci, ali nikdar s Srbi, ki so glavni element v Jugoslaviji. Srbski listi so to od Bonomija namenoma lansirano vest krepko zavrnili. Protić je občutil celo, da je Bonomijeva izjava obtežljiva za politično preteklost Srbije in je Bonomijevo insinuacijo odbil v »Radikalu« s sledečimi ugotovitvami:

Ni to prvič, da prihajajo Italijani v javnost s takim namigavanjem, niti ni to prvič, da javno napadajo Hrvate in Slovence. Pred vstopom v vojno l. 1915. so Srbom namigavali, znano pa je, kako so jim Srbi odgovorili in kako sem sam tedaj pisal o tem namigavanju. Tako so delali tudi pri Rusih in ni neznan, kako in kaj vse so storili Srbi, da odvrnejo Ruse od teh italijanskih intrig.

Tudi med svetovno vojno niso prestopala prizadevanja Italijanov, da napravijo klin med Srbi in Hrvati, ali Srbi niso niti v Londonu, niti v Rimu sklenili pakta z Italijani, ampak se je to zgodilo s hrvatske strani; istotako temu Srbi niso ni kumovali, ampak Stid in Watson.

Niti kunktatorske politike, ki je nazadnje dovela do Rapalla, niso svetovali Srbi in Srbija, ampak Watson, in niso je oni sprejeli, ampak je bila ne le sprejeta, ampak tudi branjena in hvaljena od hrvatske strani. Da je Srbija želela in hotela

voditi politiko londonskega pakta, bi stvari danes precej drugače izgledale, pa danes tudi ne bi bilo ni države: Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Protić vidi izvor italijanske politike proti Hrvatom in Slovincem že iz l. 1848., ko so Italijani in Mažari delali skupno protihrvatsko politiko. Protić bere nato le vite italijanski politiki, jo označuje kot smešno v očeh resnih ljudi in zatrjuje, da Srbi italijanskim intrigam ne bodo nasledili.

Rusko vprašanje na genovski konferenci.

Kakor znano, so delegati ruske sovjetske vlade povabljeni na svetovno-gospodarsko konferenco v Genovi in bodo tudi prišli.

Najbolj se temu upira Francija, ki se boji, da bi to dejansko pomenilo priznanje moskovske boljševiške vlade. Ker pa Anglija nikakor ne bo odnehala od tega, da se vprašanje gospodarskega ozdravljenja Rusije ob njenem naravnem sodelovanju spravi na dnevni red, se bo Francija morala pač zadovoljiti ali s kakšno formalno izjavo, da to ne pomeni juridičnega priznanja sovjetske vlade ali pa pustiti to vprašanje sploh odrt.

Oficielna moskovska »Izvestija« pravi, da je Rusija bila povabljena na konferenco brez vsakih pogojev in da sovjetska smatra to za svoje priznanje, naj drugi mislijo o tem, kar hočejo.

Važnejše je vprašanje, kako si velesile mislijo gospodarsko ozdravljenje Rusije. Francija se je že oglasila s svojim načrtom, ki gre za to, da se takorekoč vsa Rusija da velesilam nekako v najem, oziroma naj se vsa naravna bogastva Rusije smatrajo kot ena samo velika hipoteka, naj se država prepreže s koncesijami inozemskim kapitalistom. To bi se ne reklo nič drugega nego da se Rusija gospodarsko popolnoma zasuznji in da se tam začne naravnost roparska eksploatacija v prid tujim državam.

To je pač zelo naiven načrt. Slabo pozna Rusijo, kdor prihaja na dan s takimi predlogi. V prvi na to ne bo šla sovjetska vlada in bo v tem oziru imela za seboj ves narod, ki ga je svetovna vojska izvanredno izmodrila in pomaknila naprej za celo stoletje. Če zapadne velesile mislijo v tem doseči gospodarsko in politično ravnotežje sveta, se temeljito motijo. Vspah bi bil

Politične novice.

»Iz zemlje cerkev in razpek« je naslovljeno poročilo v Belgrajskem »Vremenu« iz Slovenije, v katerem piše dopisnik o »ekscelsih klerikalnega časopisja«, ker brani svobodo katoliške Cerkve. Stavimo, da dopisnik ni prebral niti enega naših člankov, v katerih smo razpravljali ta tema, ker sicer ne bi trdil, da se pisava naših listov ne dá aplicirati na nobeno realno akcijo. Brez dvoma je črpal informacije samo iz »Slov. Narodca«. Če hoče, mu kar jutri prinesemo iz državnega proračuna dokument o zamišljeni cerkveni ravnopravnosti, ki je »aplikacija na realno — žal, prerealno — akcijo«.

Italijanske spletke. Italijanska diplomacija pošilja v svet lažnive vesti, da se zbira naša vojska v Dalmaciji, prevažajo artiljerijo, municijo itd. Ta laž je italijanski vladi potrebna, da bi odvrnila pozornost od šibeniškega dogodka, ker se je krivda Italijanov v tem slučaju ugotovila.

Rumunska vojaška misija v Belgradu. V Belgrad so došli: načelnik generalnega štaba rumunske vojske general Cristescu, polkovnik Florescu in major Rosi. Njihov prihod se spravlja v zvezo z razširjenjem in podrobno izdelavo vojne konvencije, ki je bila že prej sklenjena med Jugoslavijo in Rumunijo. Delegacijo sta danes sprejela v avdienci kralj in ministrski predsednik.

Konflikt med Rusijo in Italijo. Pomorsko oblastvo v Trstu je dalo aretirati sedem mornarjev ruskega parnika »Zerac«. Ruska vlada je kot protiodredbo zaprla mejo za italijanske državljane in prepovedala v Rusiji se nahajajočim Italijanom zapustiti deželo.

Slovaška Slovakom. »Slovak«, glasilo slovaške ljudske stranke, razpravlja o političnem položaju v češkoslovaški republiki piše, da morajo poslanci ljudske stranke voditi za pravice slovaškega ljudstva najostrejši boj do konca. Vladni sistem na Slovaškem se mora popolnoma spremeniti in popolna avtonomija Slovaške se mora ugotoviti z zakonom. Poslanci ljudske stranke morajo imeti edino geslo: Slovaška Slovakom.

Krščansko-socialna stranka na Slovaškem. Kakor poročajo »Lidove Noviny«, se je pričela krščansko-socialna stranka na Slovaškem razkrajati. Nemška skupina se je že osamosvojila. Kakor pričakujejo, bo Nemcem v kratkem sledila slovaška skupina, tako da ostanejo Mažari osamljeni. Ne more se še reči, če bodo slovaški krščanski socialci podpirali ali

ravno nasproten: da bi Rusija ostala v sovjetskem taboru in da bi se ljudstvo sovjetskega režima še bolj oklenilo; to pa gotovo ne bo privedlo k gospodarskemu ozdravljenju sveta in splošnemu pomirjenju.

Drugič pa je načrt pariških bankirjev neizvedljiv. Sistem velikopoteznih koncesij ne bi nič pomagal, ker se ne bi mogel dejansko izvajati, naravna bogastva bi se sploh ne dala izkoriščati, nemogoče bi tudi bilo v široki in tajinstveni deželi izvesti administracijo, ki bi odgovarjala temu namenu in mu mogla iti na roko. Kdor pozna muzika, ve, da so to fantazije, približno te vrste, kakor jih je gojil Napoleon, predno je odmarširal na Rusko. Kar je treba, to je vreditev transportnih razmer, izboljšanje ruskega kmetijstva, ki rabi manufaktur, strojev in kredita, povzdiga produktivne zmoglosti delavstva in dalekosežna pomoč ruski industriji; na obrestovanje in amortizacijo pa bo treba dolgo čakati. Tudi koncesije niso izključene, toda le tam, kjer imajo praktično vrednost. Saj ne bodo delali na ruskih fabrikah inozemci niti bodo tuji obdelovali ruskega polja. Če Rus noče, ne pomagajo nobene koncesije. Tudi načrt, naj bi Rusija opustila industrijsko proizvodnjo in se zgolj bavila z neposrednim pridobivanjem sirovin, ki naj se pošiljajo v inozemstvo v izmenjavo za zapadne industrijske izdelke, je gorostasen. Prvi pridobivanje sirovin v zadostni količini in njihovo transportiranje ni lahko vprašanje, drugič si Rusija vendar ne bo sama zadržila vrvi okoli vratu, da bi pustila propasti svojo industrijo. Taki gospodarski načrti so se svojčas lahko izvajali v afriških kolonijah, kjer so morali ljudje pod bičem robotati tujcem. Danes niti v Afriki tak gospodarski sistem ni mogoč, kaj še v Rusiji, ki je še carji niso mogli obvladati!

Ruski listi se po pravici iz teh načrtov bridko norčujejo. Oni vedo, da ima danes Rusija adut v rokah. Ozdravljenje angleškega, nemškega in francoskega industrijskega trga je od nje ravnotako odvisno kakor je odvisno ozdravljenje padajoče ruske obrti, transporta in kmetijstva od zapada. Tukaj nima nobeden prednosti pred drugim; zavojevati Rusije pa ni mogoče; treba je pametno se pogajati in sporazumeti, imperialistične načrte pa pustiti doma.

Tudi če imajo Nemci, predvsem Stinnes, take načrte, se bodo izjalovili.

se celo združili z ljudsko stranko. O tem bo odločal strankin zbor.

Češkoslovaški parlament je na svoji seji dne 17. t. m. z veliko večino glasov sprejel zakon, da se mladini do osemnajstega leta ne sme prodajati nobena alkoholna pijača. Zakon predvideva velike kazni za gostilničarje, ki bi kršili te predpise. Proti zakonu so glasovali samo zastopniki obrtnikov, češ, da zakon resno ogroža (!) existenco gostilničarjev in pa nemški nacionalci, ki se jim zakon ne zdi dovolj uspešen za pobijanje alkoholizma. Nato je parlament sprejel v prvem branju gospodarsko pogodbo z Italijo.

Oh 70-letnici dr. Antona Gregorčiča.

Dr. Anton Gregorčič je te dni obhajal 70 letnico svojega rojstva. Po dolgem 40-letnem delu v javnosti, po neštetihih viharjih in bojih, po najdalekosežnejših političnih preobratih je dr. Anton Gregorčič doživel 70. dan svojega rojstva kot neomejeno spoštovan voditelj in pooblaščenec svojega naroda, kot deželni odbornik ljubljene Goriške, za katere srečo je daroval pol svojega življenja in svoje najboljšie moči. Dr. Anton Gregorčič je bil mnogo let deželni in državni poslanec, Goriške in ena najbistrejših glav v bivšem avstrijskem državnem zboru. Za Slovence na Goriškem je dosegel za tiste čase izredno velike uspehe. Cesar se je on lotil, je tudi v velikem slogu izpeljal. Ni iskal dnevnih vvalov in slave, marveč le koristi slovenskega ljudstva. Ni se izgubljal za gesli in daljnimi cilji, ampak je zgrabil za delo tam, kjer je zahtevala nujna vsakdanja potreba: v politiki, gospodarstvu, kulturi. Iz nič je ustvaril močeno slovensko šolstvo v sreč Primorske v Gorici. Začel je z neznanim otroškim vrtem in končal s štirimi ponosnimi šolskimi domovi za ljudsko šolo, s slovensko gimnazijo, sloven. učiteljskim, obrtnimi šolami, gospodinj-sko šolo itd. Istotako iz nič je ustvaril gospodarsko organizacijo slovenskega ljudstva na Primorskem: Ljudsko posojilnico, Centralno posojilnico in Goriško zvezo gospodarskih zadrug in društev. Položil je temelj domači žurnalistiki in ustanovil tri liste. Vse to njegovo ogromno delo je rodilo neusahljive sadove, ki jih tudi svetovna vojna in za Goriško tako usodni mir nista mogla več ugonobiti in izbrisati.

Dr. Anton Gregorčič je danes eden najznatnejših slovenskih politikov, eden najzaslužnejših slovenskih narodnih delavcev na gospodarskem in kulturnem po-

lju. Goriška si more častiti, da je mogla v teh, zanjo tako težkih časih poslati v deželni odbor prav njega. Naj bi ji ostal še ohranjen čim dalje!

Občinske volitve na Goriškem.

Nadaljnji uspehi občinskih volitev na Goriškem so ti-le: Slovenska narod. stranka je popolnoma zmagala v Oseku, Rihembergu, Šmarju, Kamnu, Vrtovi, Seberljah, Dutovljah, Rodiku, Dolenji, Kožbani, Vel. Zabljah, Vojšćici, Gabrijlu, Šempasu, Skriljah, Renčah, Cepovanu, Storjah, Temnici, Senožečah, Lažah, Jablanici, Zagorju, Bistrici, Britofu, Sinadolah, Razdrtem, Gorjanskem in Kobilji glavi. V Dol. Otlici imajo večino komunisti, manjšino slov. narodna stranka; v Komnu je večino dobila narodna stranka, manjšina tvorijo komunisti; v Kojskem je večina slovensko-narodna, socialisti so dobili 46 glasov; v Gabrovici je slov. nar. stranka istotako dobila večino; v Biljani imajo večino socialisti, manjšino slovenska narodna stranka.

Dnevne novice.

— Inteligenca — kje si? Narodnjaki, rodoljubi, kje? Kadar je kak podoben shod kakor bo jutri v Unionu, je navadno dosti ljudstva, a inteligenca so rari nantes... Ali pa je delo za pravno povzdigo naroda res tako malo uvaževanja vredno, da se mu inteligenca opravičeno odteguje in ga prepušča masi? Ne, dokler inteligenca v tem pogledu ne bo drugačna, tudi ljudstvo ne bo in biti ne more! Voditelji ljudstva — in to je inteligenca — morajo tudi v tem oziru ljudstvu na čelo stopiti. Ne sama politika, niti ne dobro gospodarstvo in vsa umska kultura nas ne bo osrečila, če bo narod moralno pokvarjen. Lepa naša domovina — samo če bodo prebivali v njej čedni, dostojni ljudje. Dvigati naše rojake k lepemu življenju, blažiti njih srca, zlahčati njih značaje — to je narodno delo, da mu ga ni enakega. Inteligenca, zavedaj se tudi v tem pogledu svoje dolžnosti do naroda!

— Je to naloga poslanca? Iz št. Janža na Dolenjskem smo prejeli: Slučajno sem dobil v roke »Slovenca«, v katerem piše nekdo, kako je naš poslanec g. Iv. Majcen naznanil višjega sodnega svetnika Fischingerja višjim oblastem. To pa ni edin slučaj. Dobro se spominjam, kako je ovdal gosp. Majcen našega g. župnika kmalu v začetku svetovne vojske. Takrat je bil v Krškem okrajni glavar zagrižen Nemec. In temu je poročal g. Majcen, ki je bil takrat župan, da v nedeljah g. župnik hujša ljudi. Kakega dalekosežnega pomena je bila taka ovadba, vemo vsi dobro. Seveda je preiskava dognala, da g. Majcen kot župan ni poročal resnice. Zato sta okrajni glavar kakor tudi državni pravdnik ustavila vsako nadaljnje postopanje. — Mislim, da bo s temi vrsticami zadovoljen in potolažen »Slovenec« dopisnik kakor tudi dr. Fischinger. Oba naj bosta prepričana, da ima g. Majcen neko žilico, ki ga sili in navaja k denunciranju. — O tem, kako je g. Iv. Majcen tožil g. župnika že dvakrat škofijstvu in kako je enkrat vložil tožbo zoper g. župnika celo na papeževo nunciato v Belgradu, o tem bom o priliki še bolj natančno poročal. — Nekdo, ki to ve.

— V zdravstvenem stanju ministra dr. Žerjave je nastala v toliko izprememba, da se je kot posledica pljučnice pojavilo vnetje rebrnice, ki povzroča abnormalno temperaturo. Potek te druge bolezni je popolnoma normalen ter upajo zdravniki, da bo mogel bolnik po 14 dneh zapustiti sobo. Srce je močno, tek je dober. Pri bolniku se nahaja njegova soproga.

— Koliko je stala mobilizacija češke vojske? Kakor poroča »Pravo Lidu«, bo ministrstvo za narodno obrambo predložilo parlamentu točen pregled izdatkov za mobilizacijo ob priliki Karlovega puča. Stroški znašajo skupno 253,400.000 čeških K.

— Ameriški katoliški Čehi za gladne v Rusiji. Na poziv knezoškofa dr. Stojana so češkoslovaški katoliki v Ameriki zbrali 125.000 Kč, ki so jih poslali v Prago odboru za pomoč gladnim v Rusiji.

— Sociologija — učni predmet. Več poslancev je češkoslovaškemu parlamentu predložilo načrt, da se uvede na vseh srednjih, njim sorodnih in na visokih šolah sociologija kot učni predmet.

— Svetovni kongres Ircev. Od 21. do 28. januarja se vrši v Parizu kongres Ircev, na katerem se sestanejo Irči iz vseh držav in vseh delov sveta. Na kongresu se bo razpravljalo o raznih vprašanjih. S kongresom so združene tudi razne prireditve: Predstavljale se bodo stare irske drame v galskem in francoskem jeziku, vršili se bodo koncerti, na katerih se bodo izvajale samo irske kompozicije in narodne pesmi, izvajali se bodo irski narodni plesi in vršila se bo tudi razstava starejše in moderne irske umetnosti.

— Odvetniška vest. G. dr. Fran Tomšič odpravi odvetniško pisarno v Ljubli. Vladni tajnik v pokoju g. Gustav Golia je stopil v odvetniško pisarno dr. Hacin kot konceptent.

— **Kulturni boj na Češkem.** Nedavno je neki katoliški duhovnik na Češkem iz prižnice razglasil imena vseh onih, ki so izstopili iz katoliške cerkve. Okrajni glavar ga je vsled tega kaznoval. Vrhovno sodišče je razveljavilo sodbo okrajnega glavarja, češ, da je ravnal duhovnik popolnoma pravilno in ni niti najmanj kršil kulturnobojni zakon.

— **Bivši načelnik v Brodu umorjen.** V Brodu je bil te dni umorjen v svojem stanovanju bivši mestni načelnik Mladen Mihajlovič.

— **Nobena knjiga ni tako razveselila slovenske gospodinjice,** kakor Gospodinski koledar »Jugoslovenske Matice«. Vse, kar rabi gospodinja, je obseženo v tem sijajno urejenem koledarju. Če potrebuje nasvetov o zdravstvu, ali če ste v dvomu glede gospodinjstva, vam da vselej Gospodinski koledar točne odgovore. Troškovnik in razne druge tabele pa vam da o priložnosti, da z lahkoto uredite svoje mesečne izdatke. Zato ni dobre gospodinjice in zavedne Jugoslovenke, ki bi ne imela Gospodinskega koledarja, posebno ko je Gospodinski koledar tako cen, kakor le malokatera knjiga. Saj velja za člane le 20 K, za nečlane pa 30 K. Naroča se pri »Jugoslovenski Matici« Pred Škofijo 21.

— **Neverjeten dogodek.** Novosadski list »Zastava« poroča: »Eden naših sotrudnikov je dobil iz Belgrade dopisnico s sledečo vsebino: »Dragi moj! Moja mati in z njo so me zdravega in čilnega spravili v norišnico. Posreduj, da me izpuste, za kar Ti bom zelo hvaležen. Tvoj Milan D. Stanišić, artiljerijski kap. I. razr.« — Naš sotrudnik, ki je to dopisnico sprejel, se je takoj informiral in zvedel, da je stvar popolnoma resnična. »Zastava« apelira na vojaške oblasti, da se zainteresirajo za usodo tega častnika.

— **Zavod za boleznin rastlin** se osnuje kot oddelček državne srednje gozdarske šole v Križevcih. Zavod bo znanstveno proučeval razne bolezni rastlin in dreves, njih vzroke in sredstva proti tem boleznim.

— **Manipulacije dunajskih knjigarnarjev.** Založništva so sklenila, da ne bodo mnogim dunajskim knjigarnam nič več pošiljala knjig, ker so te knjigarne delale manipulacije, ki bi jih po pogodbi ne smele. Knjige, ki so jih dobivali za lastno ceno, so prodajali v švicu in druge države z dobro valuto in pri tem zaračunavali 300 odstotni pribitek.

— **Smrdljive bombe v berlinskem parlamentu.** Ko je bil pred par dnevi v berlinskem parlamentu odklonjen neki komunistični predlog, so pričeli komunistični pristaži v galeriji metati v dvorano smrdljive bombe, vsled česar je morala biti seja prekinjena.

— **Samomori na Dunaju.** Dunajski listi prinašajo statistiko o številu in vzrokih samomorov na Dunaju v letu 1921. Napram 1485 slučajem samomorov v zadnjem predvojnem letu je bilo leta 1921 izvršenih samo 923. — Vzroki samomorov so v večini slučajev slabe družinske razmere, potem šele pridejo po vrsti samomori radi nesrečne ljubezni, bolezni, strahu pred kaznijo, iz bede in siromaštva itd.

Štaterske novice.

— **V Sočanju je umrl** dne 15. januarja t. l. gospod Urban Grill, sprevodnik južne železnice v pok. v visoki starosti 84 let. Starček je bil vsestransko priljubljen in spoštovan. Naj v miru počiva.

— **Ljudska univerza v Mariboru** je imela 18. t. m. v kazinski dvorani svoj občni zbor, na katerem je profesor Favaj poročal o dosedanjem delovanju ustanovnega odbora. V novi odbor so bili izvoljeni: Grčar, prof. dr. Kovačič, Borko, Favaj, dr. Bračun, dr. Maks Kovačič, Oblak, dr. Matko, dr. Tominec. Namestniki: Šilih, dr. Boštjančič, ga. Štefinova. Preglednika: Dr. Pečevnik, dr. Škaplin. Za mesto predsednika se ni maral nihče odločiti, župan Grčar je odločno odklonil to čast. — Sprejeta so bila od vlade že potrjena pravila. Pričakovanih je že mnogo predavanj, s katerimi se takoj prične. Za prvi občni zbor je bilo premalo zanimanja; udeležilo se ga je komaj 50 oseb.

— **Šv. Jurij na Pesnici.** Z ozirom na notico v 88. številki Vašega cenj. lista prosim podpisani krajni šolski svet, da blagovoli e objaviti sledeče pojasnilo: Pred državno razmejitvijo je šol krajni šolski svet le 8 članov. Z oddelitvijo občine Klanč je bil izločen tudi njen zastopnik. Dva člana sta umrla. Izmed ostalih pet pa ni Nemec g. Klug, ampak kmet g. Franc Vračko načelnik, ki je svoje »nemškotarstvo« dokazal s tem, da se je leta 1914 povodom gradbe nove šole izrekel proti podpori po šulferajnu, da je leta 1916 vzel brezplačno pod streho 24 slovenskih beguncev iz Primorja in tekotom treh let delil kruh od svoje mize 16 gladnim begunskim otrokom. Ob prevratu se je kot prvi zglašil pri podpisancu ter mu izročil znatno vsoto kot rojstni dar mladi Sloveniji. Odborniki so: gg. župnik Franc Spindler, občinski gerent Miha Hlad, posestnik Miha Klug, ki je 15. t. m. prostovoljno izstopil kot član kraj. šol sveta, in podpisani šolski voditelj. Resnica je, da je Miha Klug rojen Nemec, resnica pa tudi, da je leta 1914 pred začetkom gradbe nove šole izjavil: »Ako stavi šulferajnu tukaj v št. Juriju trirazrednico, ji ne bom mogel izročiti svojih otrok, ker hočem, da se učijo obeh jezikov.« In tako je šolska občina našla posojilo 80.000 K ter na lastne stroške dogradila moderno šolsko poslopje. V zapadnih Slov. goricah je bila tukaj edina obsejna šola, ki pod vodstvom podpisanca ni imela nobenega stika s šulferajnom. G. Klug je priboril vsemu okolišu poštni in brzojavni urad v Gor. Sv. Kungoti in nujno potrebno regulacijo Pesnice, dosegel obnovo zvonika župne cerkve v Gor. Kungoti in je v Šentjurtu požitljivovalno sodeloval pri občini, cerkvenoskladnem odobru, krajo, ubožnemvetu, pri ustanovitvi kmet. združenja ter gradbi nove šole.

Dokler se ne razpišejo občinske volitve za prezirano občino Sv. Jurij na Pesnici, se tudi ne more sestaviti novi krajni šolski svet — Za krajni šolski svet pri Sv. Juriju na Pesnici: Ivan Robnik, načelnikov namestnik in šolski voditelj.

Seja višjega šolskega sveta

dne 19. in 20. t. m.

Ribnikar za kulturni boj.

Seja se je vršila mirno. Kulturnobojno je bila pobarvana samo opomba g. Ribnikarja, ki pa niti na liberalni strani ni našla mnogo odmeva.

V začetku seje so se pretresali nujni predlogi kan. Nadraha in ravnatelja Jelenc. Kan. Nadrah je predlagal, naj se preiščejo vzroki nesoglasja med šolo in ljudstvom v R. in naj se o uspehih te preiskave poroča na prihodnji seji; učitelstvu naj se naroči, da naj vrši svoje izvenšolsko prosvetno delo zlasti s tem, da odteguje mladino ponočevanju, pijančevanju in plesu; naj se nastavi na šolah, kjer ni nobenega učitelja, v najkrajšem času učitelji. Glede zahtevane preiskave je izjavil predsednik dr. Beuk, da je že uvedena. Dalje se je ugotovilo, da se bo postopalo proti učiteljem, ki z (odraslo) mladino ponočevajo, pijančevajo in plešejo. Poudarjalo se je, da je višji šolski svet (predsedstvo) že opetovano naročil učiteljem, naj delujejo protialkoholno. Z ozirom na tretji predlog je poudarjal predlagatelj, kako je ljudstvo po pravici nevoljno, ko se v nekaterih krajih učitelji kupijo, po drugih pa po več mesecev ni nobenega učitelja. Pri razgovoru se je omenjalo, da v nekaterih krajih učitelj ne dobi ne stanovanja, ne hrane. Učiteljice, ki so dovršile učiteljske, so večkrat rajše brez službe, kakor da bi šle kam v hribe. Višji šolske svet ima pravico, predstavljati tudi stalno nameščene učitelje na tako zapuščene šole. Pa se dogaja, da se rajši odpovedo učiteljski službi, kakor da bi se pokorili taki prestavi. To je požitljivovalnost! Ko bi se učiteljski stan povečini rekrutiral s kmetov, bi bilo drugače.

Ravnatelj Jelenc je stavil nekaj predlogov v osebnih zadevah nekaterih učiteljev. Načelnega pomena je zadeva učitelja Möderndorferja, ki je bil na zahtevo pokrajinske uprave brez disciplinarne preiskave prestavljen. Po pravici se je poudarjalo, naj se predsedstvo pokrajinske uprave ne meša v posle višjega šolskega sveta in naj se noben učitelj, pa naj bo tudi komunist, ne prestavlja brez disciplinarne preiskave. Zdi se, da že tudi učitelji demokratsko nekoliko čutijo »dobrote« sedanje ustave. Möderndorfer se dekretu ni uklonil. Uvedla se je proti njemu disciplinarna preiskava in bo zadeva zopet prišla pred višji šolski svet.

Pri referatu nadzornika dr. Poljanca se je razvil daljši razgovor o potrebi poljskega in vrtnarskega pouka na učiteljskih. Na ljudskih šolah bi morali vsled neke novejša naredbi učitelji poučevati v poljedstvu po dve uri na teden, pa jim večinoma manjka strokovnega znanja. Posebna rednega pouka v poljedelstvu sedaj ni mogoče uvesti v vseh razredih učiteljske pripravnice, ker je preveč drugih predmetov. Treba bo učiteljska razširiti na pet šolskih let. Sprejme se sledeči predlog poročevalcev: Za sedaj naj se vrši pouk o poljedelstvu v 3. in 4. letniku učiteljskega. Za upravno leto 1923 se postavi v proračun znesek 19.000 Din. za učiteljske poljedelstvske tečaje, ki naj se vrše na kmetijskih šolah in šolskih vrtih v obliži teh šol. Ta razprava je zopet pokazala, kako škodljivo je, da ne dobiva učiteljski stan zadostni dotoka iz kmetijskega ljudstva.

Tudi v tem šolskem letu bo na državnih učiteljskih 6 do 7 predavanj o zaščiti dece. Pozneje se bo tudi ta veda vpeljala kot redni šolski predmet. — Tudi pouk o združništvu se je že vpeljal na učiteljske pripravnice, pa manjka zanj strokovnih učiteljev.

Nadzornik Wester je poročal o preimenovanju srednjih šol. Skoro vse srednje šole žele ohraniti svoja dosedanja imena, ker ni n. pr. nobenega vzroka, zakaj bi se edina srednja šola v Kranju imenovala drugače kakor realna gimnazija. Dosedanji II. in nekdanji nemški gimnaziji v Ljubljani je oddelček za prosveto in vere ime kar dekretiral. Imenovani bosta Patrova in Aleksandrova gimnazija. Dosedanja I. državna gimnazija si je smela ime izbirati. Profesorji so želeli, da se tudi v prihodnje imenuje I. državna gimnazija. Če to ne gre, naj dobi ime od dr. Kreka ali od Vodnika. Višji šolski svet jo je krstil na ime Vodnikova gimnazija. Drugim srednjim šolam se je za sedaj še prizaneslo.

Okrajni glavar dr. Karlin je poročal o raznih disciplinarnih zadevah. Med drugim je prišel na vrsto javnosti že znani upor jeseniškega in kranjskogorskega učitelstva zoper nekdanjega nadzornika Simona. Poročevalec je predlagal za tri kolovodje tega upora malo redovno kazni (grajo), za vse druge popolno oproščanje. Jelencova skupina je zahtevala popolno oproščanje tudi za voditelje upora. Predri je predlog poročevalca z glasom oredsed-

nika. Ravnatelj Jelenc je pri tej priliki izjavil, da ni res, da bi bila disciplinarna preiskava zoper Simona na zadnji seji dala temu popolno zadoščenje. Zastopnik katehetov je konstatiral, da referent pri vsem svojem trudu, da bi dokazal Simonovo krivdo, ni mogel najti drugega, kakor da je bil Simon zvest državljani stare Avstrije. Če bi bil gospodu Zoisu hvalil liberalne učitelje, da so goreči, zvesti avstrijanci, bi ga bili sedaj tožili zaradi razžaljenja čisti. Denunciral pa ni nikogar. To stoji.

Nadzornika Gangl in Gabršek sta poročala o raznih razpisanih službah in predlagala zanje sposobne prosilce. Pri oddaji učiteljskih služb za ročna dela se je konstatiralo, da so v več krajih take službe nepotrebne. Razredna učiteljica ima v 1. razredu ljudske šole 18 ur. Učiti je dolžna 25 ur na teden in ima torej premalo 7 ur. Podobno je z 2. razredom itd. Čemu torej nastavlja učiteljice za ročna dela, ko bi vse lahko opravile razredne učiteljice. Opozarjalo se je dalje na to, da uče v mestih po ljudskih šolah še razni posebni učitelji in učiteljice petje, telovadbo, srbohrvaščino, tako da bo vsaka stroka kmalu imela svojega učitelja. S tem se država brez potrebe obremenjuje, vzgoja pa pri tem zelo trpi. Učiteljice za ročna dela tudi nimajo zadostne izobrazbe. Po tem razgovoru sta se sprejela sledeča predloga. Predlog gospe Miklavčič: Vsaka učiteljica za ročna dela mora dovršiti meščansko šolo in štiriletno tehnično šolo (obrtno šolo), na kateri se mora učiti tudi pedagogike. — Predlog g. Plavška: Preden se sistemizira kaka služba za ročna dela, naj se preišče, če bi tega predmeta ne mogle učiti razredne učiteljice.

Ob tej priliki se je govorilo tudi o tem, da je za vsako šolo kvarno, če ima več nadzornikov, kakor n. pr. sedaj naše srednje šole, in se je ugotovilo, da bi moral posamezne šole nadzorovati le en nadzornik, ki bi pa seveda moral imeti zadostno znanje vseh predmetov.

Vladni tajnik dr. Maicen je imel poročilo o sistemiziranju novih služb, razširitvi šol in o raznih upokojitvah.

Ustanovile so se štiri nove katehetske službe, ena na Viču, tri pa v Ljubljani, in sicer na I. deški šoli z obveznostjo poučevati tudi na II. in III. deški šoli, na IV. deški šoli z obveznostjo poučevati tudi na Barju, in 3. mesto na I. deški šoli. Proti temu predlogu se je oglašil g. Ribnikar, ker je treba štediti in ker bo po novi ustavi krščanski nauk prost predmet in se bo vsled tega skrčil. »Kaj bomo začeli potem s kateheti,« je dejal, »ko ne bo več dela zanje?« Kan. Nadrah mu je pojasnil, da je za šolo bolje, če ima stalne katehete. Sicer naj se pa g. Ribnikar nič ne boji, da bo katehetom zmanjkalo dela. Starši imajo še vedno toliko ljubezni do otrok, da jih bodo pošiljali h krščanskemu nauku in se bo v šoli komaj opazilo, da je kaj manj otrok. Katoliške cerkve vse te nove naredbi ne bodo strle. Odkar se vrši ta gonja proti Cerkvii, ljudje še bolj v cerkev hodijo. G. Ribnikar ni na to nič odgovoril. Razen njega in še dveh demokratov so vsi glasovali za ustanovitev predlaganih katehetskih služb.

Kot nagrado za nadure na meščanskih šolah se je določil 1 odstotek mesečne plače dotičnega učitelja za vsako uro. Dokler se plače meščanskošolskih učiteljev ne uredi, se pa pridene še pol odstotka, tako da bo znašala nagrada 1 in pol odstotka mesečne plače za vsako dejansko naduro.

Za kateheta na II. dekl. mešč. šoli v Mariboru je bil imenovan p. Gratus Kostanješek in na I. deški ljudski šoli istotam p. Anton Avbelj.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curih, 20. jan. (Izv.) Devize: Pešta 0,75, Berlin 2,02, Italija 22,42, London 21,71, New York 515, Pariz 42,02, Praga 8,85, Dunaj 0,16, Zagreb 1,75, Varšava 0,17, Holandsko 188,50. — Valute: nemško-avstrijske krone 0,09.

Dunaj, 20. jan. (Izv.) Devize: Pešta 11,80, Berlin 42,—, Italija 33,5,—, London 34,5,—, Pariz 687,50, Praga 140,50, Zürich 1580, Zagreb 27,50, Varšava 256,—, Holandsko 2970, New York 8050.—

Zagreb, 20. jan. (Izv.) Devize: Pešta 44—45, Berlin 154—156, Italija 13—13,50, London 1258—1260, New York 294,50, Pariz 2425—2440, Praga 519—520, Dunaj 3,68—3,75, Zürich 57—57,75.

g Davčni predpisi. Odprava plačilnih nalogov je dala raznim kerkoracijam povod, da so naprosile ministrstvo za finance, naj nove določbe po možnosti prilagodi našim razmeram. Kakor se nam uradno javlja, je ministrstvo tej prošnji v toliko ugodilo, da se v bodoče razgrnejo predpisi oziroma odmerni izkazi razen pri kompetentnih davčnih uradih v izveščku tudi pri občinskih uradih izven sedeža davčnih uradov. Na ta način se davčnim zavezancem olajša upogled in jim prihrani pot na sedež davčnega urada. Za Ljubljano in Maribor, kjer je število davkoplačevalcev preveliko, da bi se uredil ves upogled na enem kraju, bodo davčna oblastva napravila predpise in odmerne izkaze v tren izvodih in razpoložila na upogled po en izvod pri oblastvu samem, pri davčnem uradu in pri občini. Za računanje prizivnega roka je merodajna doba razgrnitve pri občinskem uradu.

I. občni zbor »Orientac. Mednarodna trgovska špedicijska družba »Orient« s centralo v Mariboru, je imela dne 19. januarja popoldne v trgovskem gremiju svoj prvi občni zbor, katerega so se udeležili akcionarji tudi iz drugih slovenskih mest ter dva delegata čehoslovaške špedicijske družbe »Cehoslavijac« iz Prage. Iz poročila ravnatelja Pečovnika o dosedanjem delu pripravljalnega odbora posnamemo: Iz 96 članov obtoječa akcijska družba je razpisala 10.000 delnic, podpisalo pa se jih je še za 1000 več. Družba ima že 9 podružnic: Ljubljana, Jesenice, Rakek, Zagreb, Varoš, Subotica, Beograd, Bakar, Split. Udeležila se je s deško družbo »Cehoslavijac«, katere ima nad 20 podružnic deloma tudi v tujemstvu. Za tem poročilom je zbor izvolil kot predsednika g. Janka Tavčarja, ki je posebno pozdravil navzoča dva čehska delegata g. komercieljnega svetnika Černija ter g. ravnatelja Klavbarja. G. Černi se je v slovenskem govoru zahvalil za pozdrav. Po sprejetju pravil se je vršila volitev upravnega sveta. Izvoljeni so gg.: Tavčar, predsednik, Kolenc iz Celja, podpredsednik, Jurca iz Ptuja, Skaberne iz Ljubljane, inženir Dračar, Gulda, Pečovnik iz Maribora, Černi in Klavbar iz Prage. Kot člani nadzorstva gg.: Križnič, ravnatelj »Drave«, Brdajs in Toneje iz Maribora, Čudak iz Ptuja. Po izvolitvi je imel g. Tavčar zaključni nagovor želez v brati Čehoslovaški združenemu slovenskemu podjetju obilo uspeha.

g Razpust zagrebske borze. Vesti, da namestnik finančnega ministrstva zapreči zagrebsko borzo, so v Zagrebu vzbudile veliko razburjenje. Ministrstvo financ so o poslalji takoj protest, ki se ga podpisali: trgovska in obrtna zbornica, Zveza denarnih zavodov, Zveza industrijcev, trgovcev in obrtnikov ter vodstvo borze.

g Unione Bancaria Milanese je v zvezi s krahom »Banca di Scontoc« ustavila svoje delovanje.

g Belgijski kredit za naše trgovce. Na podlagi postave z dne 7. avgusta 1821 je dobila belgijska vlada polnomoč, da prevzame garancijo za prodajo belgijskega blaga v inozemstvo na kredit, do skupnega zneska 250 milijonov frankov. Postava ima namen, da podpira belgijsko industrijo s tem, da omogoča oziroma olajša izvoz belgijskih fabrikatov, kakor tudi surovin ako so domače potrebe zadostno krite, v državi z razmeroma slabo valuto. — Belgijsko poslanstvo razglašajo vseh posameznih določil, katere so bila izdana posameznih določil, ki se bila izdana na podlagi mora inozemski uvoznik plačati 10 odstotkov fakturiranega iznosa ter predložiti garancijo za ostalih 90 odstotkov, ki se mu kreditirajo. Vobče pa krije vlada le 55 odstotkov kreditiranega zneska. Natančna tozadevna določila so interesantom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

g Nov premogovnik. Nedavno se je pričelo z eksploatacijo novega premogovnika v Carevi gori pri postaji Držek v Srijbi. Premog je prav dober in se nahaja po mnenju strokovnjakov tudi v obilni meri.

Ljubljanske novice.

lj Predavanje o naših denarnih problemih. Sinoči se je vršilo predavanje slov. kat. akad. starešinstva. Dvorana Akademskoga doma je bila polna. Predaval je dipl. eksp. akad. Ivan Avsenek o »denarnih problemih«. Predavatelj, ki je eden prvih naših narodno-gospodarskih ekonomov, nam je podal res dovršeno sliko o tem težkem problemu na podlagi najnovejše statistike. Še nihče dosedaj v Jugoslaviji — in tudi marsikje izven Jugoslavije — ni posegel tako globoko in tem problemu, kakor ravno g. Avsenek. — Predavanje izide v celoti v eni naših revij.

lj Kolo sester. Opozarjamo sestre Kolašice na shod za nravni prerod, ki se bo vršil v nedeljo, od 9.—12. in od pol 3. do 6. ure. Sestre, pridite na shod!

lj Umrla je 19. t. m. gospa Josipina Simončič. Pogreb se vrši dne 21. januarja ob pol 14. uri iz deželne bolnice. Odbor vpokojencev južne železnice poziva svoje člane, da se pogreba soproge svojega tovariša vdeležijo.

lj Sempeterski družabni klub priredi v soboto 21. t. m. v veliki dvorani Ljudskega doma svoj zabavni večer pod pokroviteljstvom gospe notar Hafnerjeve. Za okrepčila je kar najbolje preskrbljeno. Prijatelji in znanci kluba, dobrodošli. K obilni udeležbi vabi odbor. (k)

lj Naše občinstvo opozarjamo, da se prične komorni koncert kvarteta Zike v ponedeljek zvečer točno ob 8. uri. Nato se vrata zapro in med izvajanjem ne bo nikomur vstop dovoljen v dvorano. (K)

lj Klub »Soča« opozarja svoje člane in prijatelje kluba na »Simon Gregorčičev večer«, ki se priredi v soboto, dne 21. januarja ob 20. uri v salonu hotela Lloyd. O Simonu Gregorčiču bo predaval g. profesor dr. A. Glonar. Zatem se bodo pele, deklamirale in recitirale S. Gregorčičeve pesmi.

lj »Zveza vojnih vdov in sirot« za Slovenijo v Ljubljani, vljudno vabi vse svoje člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. ob 9. uri v zgradbi kletki Konsumnega društva na Kongresnem trgu (v Zvezdi). — Odbor.

lj Nesreča. Pri premikanju litografskega stroja v tiskarni za pločevinske izdelke je padel 500 kilogramov težak stroj na delavca Davorina Zdoška s Sela št. 51, ga odri na tla in mu zdrobil nad kolonom desno nogo.

lj Tatvine. Kleparskemu mojstru Lenčku so ukradene kleparske škarje vredne 120 K. — Cela vreča smole je bila ukradena v pivovarni Union, a je varnostna straža na državnem koldvoru prišla tatu in mu odvzela smolo.

lj Zaradi beršenja sta bila aretirana 69 letni berač Ivan Entlin in 70 letni berač Janez Mrak, kateri je bil že 34 krat predkaznoan.

lj Pobegnili je 11 letna učenka Milka Haler, stanujoča v Novem Vodmatu št. 60. Deklico pogrešajo že od 12. t. m.

lj Mladoletni kadeti. Policija je prišla na drsalisto v Tivoliju 13 letnega dijaka III. realke Milana N., 18. letnega učenca II. meščanske šole Bogomira C., in 12 letnega dijaka III. realke Karla K., ker so kadili cigarete, karere so kupili v glavni trafiki. Fantje so na stražnici in stražniku, ki jih je aretirai, napovedali napačna imena, vsled česar se bodo morali zagovarjati pri sodišču. lj Nevaren goljuf. Iznaj v Ljubljani. Iz ljubljanskega policijskega okoliša je za dobo treh let izgnan jako nevaren goljuf, zasebni uradnik Števo Lemajč.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Ker je več članov obolo, se poje v soboto, dne 21. t. m., mesto »Trubadurja« opera »Werther« za red E.

DRAMA.

Sobota, 21. januarja: Revizor. Red B.
Nedelja, 22. januarja, popoldne ob 3. uri: Peterčkov poslednja sanja. Izven reda.
Nedelja, 22. januarja, zvečer ob 8. uri: Pohujšanje v dolini šentflorijanski. Izven reda.

OPERA.

Nedelja, 22. januarja: Tosca. Izven reda.

Prosveta.

pr Cerkevno prvenstvo in edinstvo po bizantinskem pojmovanju. Spisal dr. F. Grivec. Izdala Bogoslovna akademija (III. knjiga). Ljubljana 1921. Str. 112. Cena 15 dinarjev. — Pravoslavni vzhodni kristjani se od katoličanov ločijo bolj po mentalnosti in po duhu kakor po verskih naukih. To je že dokazano glede dogme o izhajanju sv. Duha. Prof. G. pa dokazuje tudi to z ozirom na pojmovanje cerkvene ustave, cerkvenega prvenstva in edinstva. Poleg tega se je izkazalo, da so se grški menihi v pojmovanju in izražanju razlikovali od uradne bizantinske teologije, a se stvarno skladali z zapadno teologijo. Ti rezultati z veliko lučjo osvetljujejo problem sv. Cirila in Metoda ter slavistom in teologom kažejo nova pota. Knjiga ima zlasti za naše razmere veliko aktualno in pa praktično vrednost, ker odkriva, kako se je razvijalo oduševanje med Vzhodom in Zapadom in kako vloga sta pri tem imela slovanska apostola. Podporni člani BA dobivajo knjigo po znižani ceni 10 Din. pri upravi BV (Rožna ul. 11) ali pri Ničmanu v Ljubljani, po pošti za 11 Din, a morajo denar poslati vnaprej. — Pri tej priliki opozarjamo na javno predavanje, ki ga bo imel pisatelj te knjige o sorodnem predmetu (Vzhodno pojmovanje cerkvenega prvenstva) v torek, dne 24. t. m. zvečer ob pol 8. uri v prostorih teološke fakultete v Alojzijevehi. Zelo aktualno! Vstop prost.

Socialni vestnik.

s Socialno skrbstvo na Češkoslovaškem. Češkoslovaško ministrstvo za socialno politiko je izdelalo naslednja predloga, ki

pridejo v kratkem na razpravo parlamenta: Zakonski načrt o podpiranju brezposelnega delavstva v stavbi obrti; odprava delavskih knjižic na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji. — Prihodnje dni se vrši v ministrstvu za socialno politiko v Pragi anketa o zakonskem načrtu, s katerim se upelje plačan dopust za vse namenske in delavce. Za rudarje je bil tak dopust že upeljan z zakonom od 1. julija l. l. Določbe novega zakona bodo veljale za vse delavce in uslužbenke, za katere velja delavsko bolniško zavarovanje.

s S pasivno resistenco so pričeli lekarniški asistenti v Češkoslovaški, da si zboljšajo materialno stanje.

s Likvidacija raznih predvojnih naprav. Koncem tekočega meseca se sestanejo na Dunaju zastopniki nasledstvenih držav, da razpravljajo o likvidaciji zavoda za zavarovanje rudarjev in zavoda za zavarovanje železničarjev.

s Stavka bančnih uradnikov v Sarajevu. Radi službene pragmatike in kot protest proti zahtevam vodstva bank, da se delovni čas podaljša, so pričeli uradniki Muslimanske centralne in Hrvatske centralne banke stavkati. Iz solidarnosti so se temu koraku svojih tovarišev pridružili tudi uradniki vseh ostalih sarajevskih bank. Posl. Anton Sušnik, Beograd.

Učiteljski vestnik.

Podružnica Slomškove zveze za kočevski okraj zboruje v soboto, dne 28. januarja t. l. v Vel. Laščah po prihodu vlaka. Ker je na sporedu važna zadeva, se vabijo vsi člani. Kosilo naročite pri gđ. tov. Bajčevi v Vel. Laščah. Na svidenje! M. J.

Podružnica Slomškove zveze za Kamnik ima 25. januarja 1922 ob pol deseti uri zborovanje v Kamniku. Dnevni red: 1. Razgovor o osnutku novega šolskega zakona za osnovne šole. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — Odbor.

Orlovski vestnik.

Organizatorični tečaj Orlovske Podzveze v Ljubljani od 23. do 25. januarja. Udeležniki naj se javijo 23. t. m. ob 11. uri v pisarno Orlovske Podzveze. — S seboj naj prinesejo Poslovnik, Zlato knjigo, Pesmarico, gorko odejo in telov. čevlje. »Mladost« 1922 št. 1. je izšla 19. t. m. v istem obsegu kakor lani. Oprema je moderna.

mična. Poleg nove naslovnice in uvodne slike (g. prof. G. Porenta) prinaša 4 slike orlovskega tabora v Kranju. Vsebinska je mnogolična; poleg Rankov o taboru v Brnu, Orlovsko narodno delo (dr. Rožman), Delo in boj Orla za narodno zdravje (Dr. Justin), pisma Orlo-vojaka, govora, spisa o važnosti naraščanja in dveh pesmic, zanimivih poročil in dopisov, prinaša tudi zelo zabavno povest »Stric Jaka« (Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja), ki bo izhajala celo leto. Stane letno 17 din. za člane, za druge 20 din. Naroča se pri orlovskih odsekih ali pa pri upravi Mladosti (J. O. Z., Ljudski dom, Ljubljana). — Odseki dobe v svojo agencijo za nove naročnike 1 do 3 izvođe 1 številke več brezplačno.

Slike za Maribor 1922. Odseki, ki žele, da bi Mladost objavila njihove slike, naj dotične slike pošljejo uredniku »Mladosti« na vpogled. Prednost imajo seveda slike telovadbe in lepih skupin. Da bo mogoče dobro izbrati in pravočasno izdelati slike, naj jih odseki, ki žele videti svoje nastope v »Mladosti«, takoj odpošljejo dobro zavite. Prilože naj listek z razlago in datumom slike. —

Viš. Viški Orel priredil v nedeljo, dne 22. t. m. ob 7. uri zvečer naraščajsko akademijo.

Zdravstvo.

KOŽNO VNETHJE POVZROČENO PO VŽIGALICNIH SKATLJICAH.

Zadnje tri mesece se pojavljajo v Ljubljani, pa tudi na deželi, pogostoma kožna obolenja, ki povzročajo pri bolnikih, moških kadilcih, vsled svojih, vsaki terapiji upirajočih se pojavov, velike neprijetnosti.

Večinoma se pojavi na stegnu, odgovarjajočem hladnemu žepu, kožno vnetje, ki se čisto razširi tudi po rokah in obrazu. Vnetje je zvezano z zelo močnim srbenjem, koža se lušči, zlasti pri vnetju v obrazu, trepalnice začnejo, koža v kotu trepalnic razpoka, vname se očesna vezica. V posameznih slučajih se kožno vnetje pojavi najprej na mestu, odgovarjajočem žepu v telovniku. Vsako zdravljenje ima samo začasni uspeh, — dokler se ne najde in odstrani pravi vzrok bolezni, — in bolezen se vleče skozi mesece, kar spravi nekatere bolnike naravnost do obupa. V bolnikovem žepu, ki odgovarja mestu prvotnega vnetja, se najde vedno vžigalica škatljica, ki povzroča to kožno vnetje.

Enaka kožna vnetja so opazovali v zadnjem času pogostoma v Breslavi in drugih krajih Nemčije ter nordijskih deželah. Bolezen so povzročili v Nemčiji le izdelki neke šlezijske tovarne; vzrok je phosphoresquisulfid, ki se je med in po vojski kratak čas rabil radi pomanjkanja rdečega fosforja v 1. in pol odstotku za vžigalno ploščico na škatljici. Pri nekaterih, zato disponiranih obo-

bah povzroči stalno nošenje teh škatljic v žepu kožno vnetje na odgovarjajočem mestu. Disponiranih je zato le malo oseb. Po odstranjenju teh škatljic kožno vnetje kmalu ozdravi.

Pri poizkusu, ki se je napravil pri obolelem na ta način, da sta se mu za 24 ur navezali na zdravo kožo vžigalni ploščici dveh različnih škatljic, je dr. Virant, asistent dermatološkega oddelka v Ljubljani, dožgal, da povzroča vnetje le fabrikat tvornice vžigalic v Opatovcu, ki torej najbrže rabi zgoraj omenjeni fosforov preparat. — Umetnost bi bilo, da se uporaba tega preparata pri izdelavi vžigalnih škatljic prepove.

Turistika in sport.

Zimski šport v Bohinju. V Bohinju je do 45 centimetrov snega. Sankalci se je po novo zapadlem snegu popravilo, uredilo, okoli so se izdelali tako, da nudi najvabljivejšo sliko. Sankalciše na Ravenški cesti je celo uporabno za vožnjo z bobi. Tudi skakalnice se je uredila ter je popolnoma uporabna. Smučarji prav pridno vežbajo skoke. Za smučanje v terenu je sneg sicer nekoliko južen, vendar pa uporaben, osobito še, ker se pripravlja sever. V nedeljo bo go'ovo zopet živahen športni dan v Bohinju, ki privablja vedno več in več sankatev in smučarjev v to našo krasno šviclo.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 300 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Termometer v F	Relativna vlažnost v %	Padavina v mm
18. 1. 21 h	755.3	0.0	32.0	sneg jvzh.	—
19. 1. 7 h	738.1	0.0	32.0	obl.	3.4
19. 1. 14 h	739.3	4.4	40.0	sneg jvzh.	—
19. 1. 21 h	737.7	1.4	34.5	obl. jug	—
20. 1. 7 h	730.5	1	33.8	obl.	—
20. 1. 14 h	736.7	4.4	40.0	obl.	—

Zelo prijetno deluje pri drgnjenju hrbita, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože zob in ust, lekarn. Feller-ja prijetno dišči »Elsafluide«. Je mnogo močnejši in boljši kot France. Žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvojni stekli ali 1 specij. stekl. z ovitkom in pošto. pošlje za 48 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 184, Hrv.

Ženitna ponudba.

Vrtnar (absolvent višje vrtnarske šole) se želi seznaniti v svrhu skorajšnje ženitve s inteligentno gospodično prijetne zunanjosti in blagega značaja v starosti od 18 do 28 let. Priženil bi se rad na boljše posestvo, kar pa ni pogoj. Diskrecija zadržana! Samo resne ponudbe pod »Prijetno življenje« na upravo lista.

Mizarske VAJENCE

sprijemem. — Več se izve v trgovini Komenskega ulica št. 28. 229

Išče se za takojšnji nastop izurjena in spretna prodajalka za glavno zalogo tobaka na Vrhniki. Glavni pogoji: poštenost in pridnost. Starejša moči imajo prednost. — Ponudbe na Glavno zalogo tobaka na Vrhniki. 248

Strokovnjak! Prokurist, več vseh strok, spec. pa železninske stroke, dober organizator, kalkulac. nakupovalec itd., zmogel slovenskega, srbohrvatskega ter nemškega jezika, želim službo premeniti, eventualno stopim kot kompanjon s primernim kapitalom. — Ponudbe pod »Strokovnjak 226« na upravnishvo »Slovenec«.

Pestunjo sprejme takoj ELZA SEVER, Ljubljana, Wolfsova ulica št. 12, II. nadst. 195

NA PRODAJ

je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane

večje posestvo

obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega poslopja in nekaj vrta. V njem se nahaja vinska in špecerijska trgovina. Pogoji ugodni. — Kje, pove upravnishvo »Slovenec« pod štev. 214.

Ključavničarski vajenec

močan in zdrav, se sprejme pri STAN. SCHMID Werkstätte für landwirtschaftliche Maschinen und Motore in STRASS, Steiermark.

Dobro ohranjene **inštrumente** za tamburaški zbor kupi notar ŠINK v Velikih Laščah. 224

Potrebujem nekaj milijonov **bukovih železnih prago**

za dobavo do konca leta 1922. Reflektanti naj stavijo svoje ponudbe oziroma vprašanja na upravnishvo lista pod naslovom H. G. 242.

Kupi se manjša HIŠA z 2 do 3 sobami in pritliklami, z vrtom in dvoriščem, nahajajoča se na železniški postaji proge Ljubljana — Zagreb ali Zidani most — Celje. Ponudbe na upravo lista pod »HISIČA«. 230

Manjši opremljen hotel in hiša s trgovino, se proda v lepem letovišču Slovenije. Ponudbe na upravo lista pod »TAKOJE«. 233

Hiacinte v lepih barvah ima trgovina s semenimi SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfsova ulica št. 12. — Cenik semen pošljemo na zahtevo.

Radi izselitve je naprodaj okoli 100 hl :: belega in rdečega, prav dobrega :: **ŠTAJERSKEGA VINA** Odda se tudi manjša množina. Naslov se pošlje v upravnishvo lista pod štev. 168.

Odvetnik

DR. JANKO BREJC je otvoril svojo pisarno v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (hiša Ljudske posojilnice).

Ugodno prodam **pianino**. skoro nov. — Več se izve v upravnishvo »Slovenec« pod štev. 213.

Odpredna in prometna poslovalnica **NAZOR & KO., Bakar** Brzojavi: Nazorkomp. Dovaža in odvaža vsakovrstno blago. Zbiralni prekmorski prevozniki posel. Carinska posredovanja. Transportna zavarovanja. Vskladiščenje blaga. 192

Voščene sveče zvitke kadilo sveče za hišno uporabo po zmernih cenah priporoča svečarna

J KCPAČ & CO. Ljubljana, Celovška cesta št. 90.

SALAME I. vrsta novo blago popolnoma godno dobiva se povsod! Prva hrvatska tvornica salam, suse-nega mesa in masti **M. Gavrilović sinovi d. d.** Petrinja. Glavno zastopstvo za Slovenijo **R. Bunc in drug** Ljubljana Celje - Maribor

Telefon 1298.
ADVOKAT
PAVLE M. MORAVAC
Načelnik Ministarstva trgovine i industr. u penziji
BEOGRAD
Karadjordjeva ul. Palata Bristol.

Hipotečno posojilo
se išče za poslopje, zemljišče in industrijalno podjetje, vredno okoli osem milijonov kron, na prvem mestu. Ponudbe na pisarno **ADVOKATA MOLLERJA V MARIBORU.**

Kostanjev les
prosto vagon in večje množine v gozdu kupi **J. FOGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I.** POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

Nabavite si pravočasno za polno potrebo **gospodarske stroje** pri »ORBIS« d. d. Zagreb, Paromlinska cesta 1. Telefon 10. Brzojavi: Orbis-Zagreb. GLAVNO ZASTOPSTVO PRVORAZREDNE, SVETOVNOZNANE TOVARNE **Rud. Sack, Leipzig - Plagwitz.**

BETON-ZELEZOBETON VODNE ZGRADBE INŽENIRARNE **Jnž. Lavrenčič & Co** Ljubljana RIMSKEGA CESTA 11 IZRABA VODNIH SIL ŽAGE-MILINI-PEZOVNI-MIŠE-VILE-INDUSTR. STAVE-MOSTOVI PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

R. RANZINGER LJUBLJANA Cesta na j. 2. 7-9. Spedicija, podjetje za prevažanje pohištva, skladišče, podjetje za prevažanje blaga južne železnice.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
Uzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z. o. z.
(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačajo potom poštnice, urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poročstvu i. t. d. Prodaja srečk, drž. razr. loterije.

Dražbeni oklic.

Prostovoljna javna dražba posestva trnovske župne cerkve v Ljubljani, vložka št. 461 k. o. Trnovsko predmestje, to je parcel št. 852 TRAVNIK v izmeri 1 ha, 16 a 86 m² in št. 853 TRAVNIK v izmeri 93 a 68 m², ležečih v Mesnem logu, 5 minut od mostu čez Mali graben, se vrši v

nedeljo dne 29. januarja 1922

popoldne ob pol 3. uri v gostilni pri »Koscenc« poleg mostu čez Mali graben na Opekarski cesti. — Izključna cena znaša za pare. št. 852: 81.802 K in za pare. št. 853: 65.534 K, ter se pod izključno ceno ne bo prodalo. — Pred dražbo je položiti v roke sodnega komisarja varščino v znesku 15.000 K v gotovini ali v hranilničnih knjižicah. — Nadaljnji dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisnem sodnem komisarju; informacije se dobe tudi v trnovskem župnišču v Ljubljani.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 17. januarja 1922.

Mate Hafner, notar, kot sodni komisar.

Trgovska banka d. d. v Ljubljani.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Trgovci, industrijalci in obrtniki ljubljanskega in mariborskega okrožja so sklenili ustanoviti lasten denarni zavod, kateri naj ostane v rokah izključno trgovskega, industrijskega in obrtniškega stanu in kateri naj v prvi vrsti varuje interese trgovcev, industrijalcev in obrtnikov, ter se v najkrajšem času razširi na teritorij cele Jugoslavije. — Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 28. novembra 1920, št. VI. 3368, dovolil ustanovitev delniške družbe z imenom

Trgovska banka d. d. v Ljubljani

in so bila tozadevna pravila od deželne vlade za Slovenijo s sklepom z dne 11. januarja 1922, št. 80/22, potrjena. — Po § 5. potrjenih pravil znaša delniška glavica 10.000.000 K in je razdeljena na 25.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400 K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavica se bode s sklepom občnega zbora zvišala na 30.000.000 K z izdajo nadaljnjih delnic. — Glasom pravil zamoremo izdati najprej osnovno glavico po 10.000.000 K, katero oddajamo v javno subskripcijo, in sicer

25 000 delnic po 400 K nominalne.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji plačati v gotovini.

Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delnice se prepusti po kurzu 400 K več 80 K za emisijske stroške.
2. Delnice participirajo na čistem dobičku poslovnega leta 1922.
3. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.
4. Repartitijo delnic izvrši pripravljalni odbor.

Rok za podpisovanje delnic se prične dne 20. januarja 1922 in neha dne 4. februarja 1922.

Prijave sprejemajo: V Ljubljani: Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice ter Slovenska trgovska delniška družba, v Mariboru pa Kreditno društvo mestne hranilnice, Orožnova ulica 2.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o vplačanem znesku. Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji, katere se razpiše takoj po občnem zboru. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o podpisanih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil. — Po § 16. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1922.

Dolene Frane, lesni industrijalec, Škofja Loka. Arneje Ana, lesna trgovka, Jesenice. Golob Frane, tovarnar, Ljubljana-Vič. Gerkman & Lenasi, veletrgovina, Ljubljana. Gaspari & Faninger, veletrgovina, Maribor. Gajšek Martin, trgovec, Maribor. Hartman Peter, trgovec, Ljubljana. Hedžet & Koritnik, veletrgovina, Ljubljana. Hochnegger & drugovi, lesna industrija, Maribor. Hudovernik & Co., lesna industrija, Radovljica. Javornik Josip, lesni industrijalec, Zalna. Ile Ivan, lesni trgovec, Ribnica. Jug & drug lesna trgovina, Maribor. Dr. Irgolič Fran, industrijalec, Maribor. Dr. Kobil Alojzij, Ljubljana. Kosteve Ivan, veletržec, Ljubljana. Korenčan Ivan, veletržec, Ljubljana. Korazija Ivan, trgovec, Maribor. Kravos Ivan, sedlarski mojster, Maribor. Križnič Alojz, lesni industrijalec, Maribor. Lilleg Alojz, veletrgovec, Ljubljana. R. Lukman, veletržec, Ljubljana. Majer Fr., trgovec, Maribor. Meden Vik., veletržec, Ljubljana. Medica Fr., veletržec, Ljubljana. Meneinger Tom., veletržec, Ljubljana. Novak Fr., briv. mojster, Maribor. Oset Miloš, trgovec, Maribor. Pinter & Lenard, veletrgovina, Maribor. Pivljaković Nicifor, car. in šped. pod. Maribor. Pogačnik Anton, lesna industrija, Podnart. Pogačnik Frane, veletržec, Ljubljana. Dr. Rekar Ernest, lesni industrijalec, Jesenice. Ing. Rudež, graščak in lesni industrijalec, Ribnica. Rus Ivin, lesni industrijalec, Loški Potok. Sava, lesna industrijska družba, Ljubljana. Skaberne A. & E., veletržec, Ljubljana. Sommbüchler Frane, gozdarski mojster, Tržič. Šepec M. & E., veletržec, Maribor. Schmidt Oton, ravnatelj blag. oddelka Kmetijske družbe, Ljubljana. Schneideritsh Alojz, trgovec, Maribor. Stancer Hinko, veletržec, Ljubljana. Stepic Peter, veletržec, Ljubljana. Popović Janko, veletržec, Ljubljana. Tavčar Jože, veletržec in industrijalec, Maribor. Toman & Reich, veletrgovina, Maribor. Valjak Gjuro, trgovec in restavrat, Maribor. Weigl Vilko, veletržec, Maribor. Velka Gora, lesna industrijska družba, Ribnica. Verovšek Juri, veletržec, Ljubljana. Worsche Karl, veletržec, Maribor.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ulica 4.
Barva vsakovrstno blago. :: Kemično čisti obleke. :: Svelolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnice: MARIBOR (Gosposka ulica 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39.

»Tribuna«

tov. dvokoles in otroških vozičkov
Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejemajo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovalo emajliranje z ognjem in poniklanje. — LJUBLJANA, Karlovska cesta štev. 4.

Kupim železno garnituro

za vodno žago na jermena, v dobrem stanju. Ceno in opis posamnih delov na naslov: STOJAN BOSANČIĆ, Bihać, Bosna.

Priporočamo vsakomur najsolidnejšo
Ivrdko pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje za šivalne stroje. Istotam polprebšine za čevljarje, krojače, šivilje in sedlarje, žlice, vilice, nože, kravate, milo za briti, zobne ščetke, krtače za obleko, glavo in konje.

NAJNIZJE CENE!
NA VELIKO IN MALO!

in van kolazen mora pozvinitu ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvalešna sredstva, kot proti poljakim in bišnim mizim K 15, za podgane K 20, za sčurke K 25, za steno K 10, za muševalec močkov K 10 in 20, proti mrčesom K 10 in 20, mazilo proti ušem pri ljudih K 10 — in šivini K 10 —; za ušv obleki n. perila K 10 in 20, proti mrčesom na zadnj in zelenjati proti mravljam 10 in 20 K. Posilja po po vselej zavzemam za eksport.

M. Jün er, Periška ul. 3. Z greb 39.
tr. odsem z vsakim odjmom po nat.

Kolonijalno blago, sladkor, pomaranče in limone, sušeno sadje, drogerije itd.

direktna nabava iz produktivnih dežel nudi po najnižjih izvirnih cenah

„ORBIS“ s. a g. l. TRIESTE

Brzjavni naslov: Orbis, Trieste.

Zastopniki v vseh glavnih mestih Jugoslavije se iščejo.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Italijansko-Jugoslovansko d. d. za industrijo in trgovino

(Uvoz — izvoz.)

Kapital: Lit. 1.500.000. Zakoniti sedež: Rim, Via della Vite, N. 11.

Podružnica in glavna poslovica Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvažava v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrstni les, oglje in premog, cement, tupino, esence, sušeno sadje, grah, žito i. t. d.

Izvažava iz Italije: platneno, volneno in svileno blago, predmete iz konoplje, jute in lanu, vsakovrstne klobuke in kape ter fese; mila, modre galice, rudne in morske soli; riž, vsakovrstne čevlje; konfecijonirano perilo in odela; tehniške in mehaniške predmete; pisalne stroje i. t. d.

Za nadaljnja pojasnila se je treba obrniti na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle izvršuje poslovica v Milanu.

Vžigalice

znamke »MIKADO« brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se užigajoče, v papirnatih ovojkah, izdeluje

Tovarna vžigalic d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte!

Zahtevajte oferte!

Jadranska banka

Beograd

Trst

Delniška glavica: Kron 120.000.000—

Delniška glavica: Lir 15.000.000—

Rezerva: Kron 60.000.000—

Rezerva: Lir 5.000.000—

Podružnice: Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Trst — Zadar — Opatija — Wien

Naslov za brzjavke: Jadranska — Bancadria — Adriabank.

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. — Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. — Naš Amerikanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zavod:

Frank Sakser State Bank,
New York City, 82 Cortland Stret.

Prometni zavod za premog

d. d. v
LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

Delniška glavica:
K 20.000.000—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezervni zakladi:
K 6.500.000—

PODRUŽNICE:

Novomesto, Rakek, Slovenjgradec

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica štev. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA